оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...овно Совелэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 93 (6283)
МАЙН
13
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хабарай тарилгын үедэ ...нитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха

...спубликымнай колхозуудай ...нуд дээрэ хабарай тарилгын ...н саг ябажа байна. Мүнөө ...үндэр баян ургаса ургуул...улада полевой хүдэлмэринүү...гони болзор соо, эрхим ша...йгаар дүүргэхэ зорилго кол...тарияашадай ба механизатор...й урда табигдана.

...П(б)-гэй областной комите...рбэдэхи пленум болбол хү...лхые саашадань дэбжүүл...ула олониитэ колхознигуудай ...эмхидхэлэй ба политическэ ...эрине улам шангадхахыень ...на организацинуудые уял... байна. Партийна организа...д хадаа үргэн олон колхозни... политическэ ба ажалай ...ие дээшэлүүлжэ, хүдөө ажа...ажалтатайгаар хүгжөөхэ хэ...энэ эдэбхинень зорюулха, Би... колхозничуудай уряагаар ...листическэ мүрысөө үргэнөөр ...үүлхэ ёһотой.

...игаяа мүнөө хабарай тарил...едэ партийна организацинуу...нитэ-политическэ хүдэлмэ...үргэ бүри дээшэлнэ. Энэ үе...лхознигуудай ба тракторист... дунда агитационно хүдэл...ээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ...гдаха болоно.

...нгын аймагай Карл Марк...рэмжэтэ колхозой партийна организаци (секретаринь нү...Буянтуев) хабарай тарилгын полевой стануud дээрэ агита...-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ...рүүлээ. Агитаторнуудынь та...да ябагшадай дунда үдэр ...хөөрэлдөө хэдэг, тэдэндэ га...дые уншажа үгэдэг, «дай... хуудаһануудые» хододоо ...г байна. Тэдэнэр хадаа ха... тарилгые эрхимээр үнгэргэ...ула колхознигуудайнгаа дун...алистическэ мүрысөө эм...д, тэрэнэй ябасые саг үргэл...агажа байдаг юм. Агитатор...хүдэлмэринн һүүлээр энэ үдэр ...лхознигой гү, трактористнормоёо ямараар дүүргэһэн ...түрүүшүүлэй ажалай дүй ... тухай хөөрэжэ үгэдэг. ...э тэдэнэр колхознигуудаа ... ажалда зоригжуулдаг, та... хүдэлмэринүүдые һайнаар ...а хэрэгтэнь партийна орга...идаа туһалдаг байха юм. ...һайн жэшээнүүдые олоор ...о болохо байна.

...ошье, республикын аймагуу...онхи колхозуудта полевой ...эринн үедэ ниитэ-политичес...хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ...гдана.

...публика доторнай хабарай ...ын унжагайруулагдажа бай...нь мэдээжэ. Энээнэй гол ...гаануудай нэгэнинь юуб гэ...хэдэн олон колхозуудай ба ...үдэй партийна организаци ... эмхидхэлэй ба ниитэ-поли...э хүдэлмэрин һула байһа... болоно. Хабарай тарилгаар ...йн аймагай «Улаан Эрхи...» колхозой ехэ гээгдэлдэ оро...хай материал манай газетэдэ ...гдобо. Энэ гээгдэлые юугээр ...рилхаб гэхэдэ, тус колхозой ...йна организаци хабарай по... хүдэлмэридэ бүхы колхозни..., колхозойнгоо бүхы хүсые ...жэ шадаагүй. Тарилга...агшадай дунда агитационно-ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй, социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээгүй дээрэһээ колхознигуудай ажалай бүтээсэ тон бага байна. Партийна организацинн секретарь нүхэр Бальжиров агитаторнуудайнгаа юушье хэжэ байһаниие мэдэдэггүй, тэдэнэй хүдэлмэрине шалгадаггүй, тэдэндэ ямаршье заабари үгэдэггүй юм. Тиихэдэ, иимэ байдалые һайжаруулхын тула партиин Заиграйн айкомой, тэрэнэй секретарь нүхэр Черных гэгшын зүгһөө тус колхозой парторганизацида шухала туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй.

ВКП(б)-гэй айкомуудай, колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай дайшалхы зорилго хадаа колхознигуудай ба механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэрине эрид һайжаруулха ябадал болоно. Партийна организацинууд болбол агитаторнуудайнгаа хүдэлмэрине хододоо шалгажа ба хүтэлбэрилжэ байха, үндэр идейнэ большевистскэ агитаци ябуулгые хангаха ёһотой.

Таряанажалай бригада бүхэнэй полевой стан дээрэ, тракторна бригада бүридэ улаан булан эмхидхэхэ, показателиин доска, газетэнүүдэй витринэ, багахан библиотекэ бии болгохо шухала. Эндэ агитаторнууд хүдэлмэреэ хэхэ—хөөрэлдөө, газетэ уншалга үнгэргэхэ, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһа» гаргаха байна. Тэдэнэр болбол тарилгашадта манай ороной агуу ехэ илалтанууд тухай, урдахи зорилгонууд тухайнь хэлэжэ үгэхэ, хабарай тарилгые эрхимээр үнгэргэхын тула колхозник, тракторист бүхэн нормоёо үдэр бүри дүүргэхэ ёһотой гэжэ тэдэндэ ойлгуулха зэргэтэй. Тиигэжэ агитатор социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй ябасые үдэр бүри шалгаха, һайн хүдэлмэрилэг хүнүүдые урмашуулха, гээгдэгшэдые урагшань татахын тула оролдохо болоно.

Партийна организаци, тэрэнэй агитаторнууд хадаа тарилгада ябагшадта ажаһуудалай һайн условн байгуулхын тула, тэдэнэй дунда культурна хүдэлмэри үнгэргэхын тула һаналаа ехээр табиха уялгатай. Колхознигууд ба тракторнистнуудта кино харуулха, уран һайханай самодеятельностиин концерт табиха гэхэ мэтые эмхидхэхэ шухала.

Тарилгада ябагшадай культурна эрилтэнүүдые хангаха талаар культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, аймагуудай кинофикациин таһагууд ехэ юумэ хэхэ ёһотой. Колхознигууд ба трактористнуудта зорюулан культурно-гэгээрэлэй, хүдөө ажахын ба политическэ темэнүүдээр лекцинүүдые ба элидхэлнүүдые хэхэ, элдэб номуудаар тэдэниие хангаха, һарадаа хоёрһоо үсөөнбэшэ дахин тэдэндэ кино харуулжа байха хэрэгтэй.

Колхозно таряашадай дунда үргэнөөр ябуулагдаһан ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хадаа хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын шухала нүхэсэл мүн.

ВКП(б)-гэй обкомдо

Энэ оной майн 12-то ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол республикын колхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Республикын колхозуудта хабарай тарилга даншье хангалтагүйгөөр ябажа байна, хүдэлмэринүүдэй темпнүүд һула байһан хэбээрээ гэжэ обкомой бюро тэмдэглэбэ. Эртын культурануудые тарилгын эрхим агротехническэ болзорнуудай үнгэржэ байбашье һаань, майн 10-да хабарай культуранууд арайхан 22 процентнь таригдаһан байна.

Кударын, Заиграйн, Баргажанай, Иволгын, Мухаршэбэрэй, Курумканай, Прибайкальска, Зэдын аймагуудай колхозуудта хабарай полевой хүдэлмэринүүд илангаяа ааляар, эмхигүйгөөр ябуулагдажа байна. Элэ аймагуудай колхозуудай, МТС-үүдэй партийна болон советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд 1951 оной ургасын хуби заяан тухай анхарал табинагүй, хабарай культурануудай тарилгын эрхим болзорнуудые алдажа байна.

Олохон аймагуудта хабарай тарилгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан ябадал хадаа хабарай тарилгые саг соонь ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тулада МТС-үүд болон колхозуудта бии байгаа арга боломжонууд ба резервнүүдые хүдөө ажахын Министерствын, ВКП(б)-гэй айкомууд болон аймгүйсэдкомуудай хүсэд хэрэглээгүй байһанай эсэстэ тохёолдоо. Олонхи МТС-үүдтэ тракторна парк муугаар ашаглагдана. Тракторнуудай ехэнхи хубинь нэгэ халаапда хүдэлмэрилнэ, олон трактористнууд халаанайнгаа нормонуудые дүүргэнэгүй. Тракторнуудые часовой графигаар хүдэлмэрилүүлхэ түрүү метод хэрэглэгдэнэгүй. Олохон тракторна бригаданууд прицепщигүүдээр болон хангалгын бусад хүнүүдээр дутуу, горючи, уһа болон үрһэ саг соонь зөөжэ асарха ябадал хангагданагүй. Олохон колхозуудта хабарай полевой хүдэлмэринүүд дээрэ мори унаагай хүсэн хэрэглэгдэнэгүй.

Хабарай тарилгын темпнүүдэй һула байхатай хамта, Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Торийн, Иволгын, Зэдын, Яруунын болон бусад аймагуудай олонхи колхозуудта агротехникэ бүдүүлигээр эбдэгдэнэ гэбэл: далантайгаар, гүйхэнөөр газар хахалагдана, бэлэдхэгдээгүй хүрьһэндэ үрһэн муугаар таригдана, борнойлго болон культивацилга нэгэл дахин, муу шанартайгаар хэгдэнэ. Хэдэ хэдэн колхозуудта үрһэ дулаасуулха ябадал эмхидхэгдэнэгүй, кондиционнобэшэ ба хороор сэбэрлэгдээгүй үрһэн таригдана. Нютагай үтэгжүүлгэнүүд хэрэглэгдэнэгүй, уһалууриин системэнүүдһээ тарилгын газар уһалагданагүй. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүдэй директорнүүд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд полевой хүдэлмэринүүдэй шанарые үдэр бүри хинан шалгаха ябадал бэелүүлнэгүй, агротехникэ эбдэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл хэнэгүй.

Хэжэнгын, Тарбагатайн, Түнхэнэй, Кяхтын, Бичурын, Кударын, Торийн ба бусад хэдэн аймагуудай колхозууд пар хахалалгада мүнөө болотор ороогүй, хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэхи энэ шухалын шухала хэмжээ-ябуулгануудай эрхим болзорнуудые үнгэргэжэ байна.

Олохон аймгүйсэдкомууд болон партиин айкомууд илангаяа Кударын, Мухаршэбэрэй, Торийн, Заиграйн, Бичурын, Зэдын аймагуудай гүйсэдкомууд болон партиин айкомууд бэлэдхэлэй пунктнуудһаа үрһэ колхозуудай түргэнөөр шэлэн абаха шухала хэмжээнүүдые абанагүй, мүн тэрэшэлэн овощной культурануудай, тэжээлэй корнеплодуудай болон олон жэлэй ногоонуудай үрһэнүүдые худалдан абаха шухала хэмжээнүүдые абанагүй, хартаабхын дутаһан үрһые олохо тушаа хүдэлмэри эмхидхээгүй.

«Заготзерногой» республиканска конторые эрхилэгшын орлогшо нүхэр Беляев, Заготзерногой Билютайн, Онохойн, Поперечено пунктнуудай, Улан-Удын элеваторай директорнүүд колхозуудта үрһэнэй таряа таһалгаряагүй үгэхэ ябадал эмхидхэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандаа, кондиционнобэшэ үрһэ үгэхэ ба үрһэнэй таряа зөөжэ байһан транспортын ехээр миин байха ябадалые тохёолдуулна.

ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС-үүдэй директорнүүдые политическэ талаарнь орлогшонор таряанажалай болон тракторна бригадануудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө хангалтагүйгөөр эмхидхээ, хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ ба энэ жэлдэ үндэр ургаса абалгада колхознигуудые болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлээгүй, хабарай тарилгые xaha соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө МТС-үүд болон колхозуудай партийна эхин организацинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ тушаа шухала хэмжээнүүдые абаагүй.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро нигэжэ **тогтообо:**

1. Хабарай тарилгые үнгэргэлгэдэхи гээгдэлые усадхаха тушаа эрид шууд хэмжээнүүдые абаха гэжэ хүдөө ажахын Министерствоһээ, айкомгүйсэдкомуудһаа болон ВКП(б)-гэй айкомуудһаа эрихэ. Эртын ороохото культурануудай тарилгые колхоз болон аймаг бүхэнэй ойрын 2—3 үдэр соо дүүргэхэ ябадал хангаха, овёсой тарилга үргэнөөр ябуулха, оройн культурануудай тарилгада хүрьһэ бэлэдхэхэ.

2. МТС-үүдэй хүдэлмэрине оперативнаар хүтэлбэрилхэ ябадалые һайжаруулха, бүхы тракторнуудай түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлмэрилхэ ябадал эмхидхэхэ, тракторист бүхэнэй халаанайнгаа нормо дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал түйлаха гэжэ хүдөө ажахын Министерствые, аймгүйсэдкомуудые болон ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха. Тракторна бригадануудай составые хангаха хүнүүдээр бүрин хүсэлдүүлхэ, горючи, уһа, үрһэ таһалгаряагүйгөөр зөөхэ ябадал хангаха. Часовой графигаар тракторнуудай хүдэлмэрилгын түрүү дүй дүршэлые МТС болон бригада бүхэндэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

3. Хабарай тарилга дээрэ агротехникэ эбдэһэн баримтануудые усадхаха тушаа хэмжээ абаха гэжэ республикын хүдөө ажахын Министерствоһээ, аймгүйсэдкомуудһаа болон МТС-үүдэй директорнүүдһээ эрихэ. Полевой хүдэлмэринүүдэй шанар шалгаха ябадалые шангадхаха, хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхэ тушаа агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхэ. Агротехникые эбдэһэн хүнүүдые хатуу харюусалгада хабаадуулха.

4. Колхозуудта бии байгаа бүхы мории плугууд болон сеялкэнүүдые хэрэглэжэ, полевой хүдэлмэринүүдтэ мори унаае хабаадуулха ябадал эмхидхэхэ гэжэ ВКП(б)-гэй айкомуудые болон аймгүйсэдкомуудые уялгалха. Мори унаагаар хэхэ гэжэ тогтоогдоһон хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй түсэбые колхоз бүхэндэ заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха.

5. Гүрэнһөө үгтэһэн үрһэнэй таряа бүхы колхозуудай саг соонь абаашаха, овощной культурануудай, тэжээлэй корнеплодуудай болон олон жэлэй ногоонуудай үрһэнүүдые худалдан абаха ябадал хангахыень, мүн тэрэшэлэн колхозуудые хартаабхын үрһөөр хүсэд хангаха тушаа хойшолуулшагүй хэмжээнүүдые абахыень аймгүйсадкомуудые болон ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха.

Колхозуудта үрһэ үгэхэ талаар Заготзерногой хүдэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнуудые дары зайлуулха гэжэ Заготзерногой республиканска конторые эрхилэгшэ нүхэр Дряхловһаа эрихэ. Үрһэ сэбэрлэхэ талаар пунктнуудай түхэреэн сүүдхын хүдэлмэри эмхидхэхэ, колхозуудта кондиционно үрһэ таһалгаряагүй үгэхэ ябадал хангаха.

6. Бии байгаа уһалууриин системэнүүдые хүсэд хэрэглэжэ, сабшалан ба полинуудые уһалха хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ, мүн тэрэшэлэн һайрамай уһаар уһалалга эмхидхэхэ тушаа эрид шууд хэмжээнүүдые абахыень хүдөө ажахын Министерствые, аймгүйсэдкомуудые болон ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха.

7. Пар хахалалгын хүдэлмэринүүдые эмхидхэхыень, тогтоогдоһон түсэбүүдые колхоз, МТС болон аймаг бүхэндэ июниин 10-һаа оройтонгүй дүүргэхэ ябадал хангахыень аймгүйсэдкомуудта, партиин айкомуудта, хүдөө ажахын Министерстводэ дурадхаха.

Хабарай тарилга дээрэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ ВКП(б)-гэй айкомуудые, МТС-үүдэй директорнүүдые политическэ талаарнь орлогшоноры болон МТС-үүд ба колхозуудай эхин парторганизацинуудые уялгалха. Хабарай тарилгые xaha соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө таряанажалай болон тракторна бригадануудай, колхознигууд болон трактористнуудай социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ. Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо колхоз, МТС, бригада, тракторист болон колхозник бүрнин абаһан уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байһыень саг соонь шалгаха. Шалгалтын дүнгүүдые бригадануудай зүблөөнүүд болон суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, газетэнүүдтэ, «Дайшалхы хуудаһануудта» болон показательнуудай досканууд дээрэ үргэнөөр харуулха. Полевой хүдэлмэридэ ябаһан трактористнууд болон колхознигуудта нормальна байра байдал байгуулха.

☆ ☆

Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэбэ. Үбэлжэлгын үедэ колхозой һаалишан Наталья Калашникова ехэ оролдосо үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлмэрилөө. Мүнөө жэлдэ өөрынгөө дааһан 16 үнеэнһээ 8 тугал абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна. Үшөө олон тугалнуудые абаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Н. Калашникова шэнэ тугалнуудаа хаража байна.

З. Веснинагай фото.

☆ ☆ ☆

...лон хүүгэдтэй эхэнүүд шагнагдаба

...ят-Монголой АССР-эй Вер... Советэй Президиум болбол ...-эй Верховно Советэй Прези...м 1944 оной августын 18-най ...үндэһөөр, СССР-эй Верхов...ветэй үмэнэһөө олон хүүгэд...лэг эхэнүүдые орденууд ба ...нуудаар шагнаба.

...тын аймагай Монгой посе...рэй эзэн эхэнэр Дулсама ...овна Ичигеева, Заиграйн ай... Илька поселогой гэрэй эзэн ... Наталья Исаевна Оловян..., мүн энэ аймагай Челутаев...леспромхозой хүдэлмэришэн ...а Гавриловна Белоплотова, ...н аймагай Куйбышевай нэ...э колхозой колхозница Со... Васильевна Лапина, Мухар...эй аймагай «Авангард» кол... колхозница Антонида Пав...Рютина болон бусад хамта...ууд 9 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Мүн 8 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 16 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозницанууд Анна Васильевна Давыдова, Афанасья Ивановна Денисова, Түнхэнэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница Дулма Даргуевна Тыкшеева болон бусад бии.

7 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө 47 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор шагнагдаһан байна.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 102 хүн, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 153 хүн шагнагдаа.

ҮНДЭР ШАНГУУДТА ХҮРТЭБЭ

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай областной Совет 1951 оной нэгэдэхи кварталда гүрэнэй бюджедые дүүргэхэ талаар республикын финансова хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ. Тиигээд, түсэбөө налог ба бусад татабаринуудаар 112.5 процент, страховой түлбэреэр 112.2 процент гүрэнэй олзын налогоор 120,2 процент дүүргэһэн, финансова хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан Прибайкальска аймагые (аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Подкорытов, АФО-е даагша нүхэр Агильдин) мүрысөөндэ илаа гэжэ тоолоод, 5 мянган түхэриг мүнгэн шантайгаар өөһэдынгөө дамжуулгын Улаан туг барюулба. Аймагай финансова таһагые даагша нүхэр Агильдиниие 600 түхэригөөр шагнаба.

Тус мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Хойто-Байгалай аймагай финансова хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив 4 мянган түхэригөөр, аймсоведэй гүйсэдкомой финансова таһагые даагша нүхэр Темников 500 түхэригөөр шагнагдаа.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, гүрэнэй финансова бюджедые дүүргэхэ талаар багабэшэ амжалтануудые түйлаһан ажалшадай депутадуудай Городокско городской Советэй гүйсэдкомой финансова таһагай коллективтэ 2 мянган түхэриг, горфинтаһагые даагша нүхэр Шишмарёвто 400 түхэриг мүнгэн шан үгтөө.

Саашадаа социалистическэ мүрысөө үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень аймагуудай ба районуудай Советүүдэй гүйсэдкомуудые болон профсоюзуудай комитедүүдые Министрнүүдэй Совет ба Облпрофсовет уялгалба.

Уялгаяа 137 процент дүүргэээ

«Бурмонкоопинсоюзай» системын «Красный путь» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив энэ жэлэйнгээ 1-дэхи кварталай түсэбые 108,3 процент дүүргээд, продукциин өөрын үные 4 процентһээ үлүүгээр химдаруулһан ба 40 шахуу мянган түхэригэй нөөсэлгэ хэһэн байгаа.

Тус артелиин коллектив Майн 1-эй һайндэрэй хүндэлэлдэ апрель һарынгаа түсэбые 110 процент дүүргэхэ уялга абаһан аад, тэрэнээ 137 процент дүүргээ. Һарынгаа түсэбые 166 процент дүүргэһэн слесарна цех мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын вымпел абаа. Мүн хүгжэмэй инструмент заһабаридаг, оёдолой ба бусад цехүүд һарынгаа даалгабаринуудые 40 шахуу процентээр үлүүлэн дүүргээ.

Артелиин эрхим стахановецууд нүхэд Зайцев, Акелькин, Дугаров гэгшэд 250—265 процент хүрэтэр һарынгаа түсэбүүдые гүйсэдхэһэн байна. Тэрэшэлэн оёдолшод нүхэд Ильина, Гармаева болон бусад нормоёо үлүүлэн дүүргэхэтэйгээ хамта, хубсаһа оёлгын шанарые нилээд һайжаруулна.

Ингэжэ, үйлэдбэринигөө даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал түйлаһанайнь түлөө «Буркоопинсоюзай» правлени тус артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Марголиниие 500 түхэригөөр шагнаһан байна. Мүн артелиин мастернуудта мүнгэн шангууд барюулагдаа.

Н. Бадмацыренова.

Залуу багшанарта туһаламжа

Шэбэртын кустовой методическа нэгэдэл (Бичура) һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ нэгэдэлдэ 4 эхин, 1 долоонжэлэй һургуули оролсоно. Хирэ хирэ болоод нээмэл урогууд, лекци болон элидхэлнүүд эндэ үнгэргэгдэдэг. Элэ хэмжээ-ябуулганууд залуу багшанарта угаа ехэ туһа хүргэнэ.

Ф. Степанов

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тарилгашадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхоз хабарай тарилгын талаар гүнзэгы гээгдэлдэ ороод байна.

Майн 14 болотор 835 гектар газарта эртын орооһото культурануудые тариха аад, майн 10-най мэдээгээр, эндэ оройдоо 170 гаран га таригдаһан байна. 200 гаран га тарянай газар уһалха ёһотой байбашье, мүн энэ үдэр хүрэтэр минил 60 га уһалагдаһан байха юм.

Тус колхоз тарилгаяа саг болзор соонь хэхэ дүүрэн арга боломжотой байгаа. Эндэ хоёр тракторна бригада, хоёр тарянажалай бригада хүдэлмэрилнэ. Теэд эндэ ажалай эмхидхэл тон муу, бүтээсэнь бага байна. Жэшээ болгон энэ колхозой Модоото гэжэ газарта хүдэлмэрилжэ байһан Курбын МТС-эй № 17 тракторна бригадые (бригадирынь нүхэр Цыбиков) абажа үзэе. Майн 8-най үдэр эндэ нэгэ тракторна сеялкэ хүрэнгэгүй дээрэһээ 5 час соо һаатаһан байна. Мүн тарянажалай № 4 бригадада (бригадирынь нүхэр Мункуев) 14 морин плугууд хүдэлмэрилхэ байһан аад, минил 10-нь мүнөө ажаллана.

Юундэ бэшэ плугуудтнай хүдэлмэрилнэгүйб гэжэ асуухада, нүхэр Мункуев иигэжэ харюусаба:

—Плугшад дутана. А. Мубаракшин С. Овсякин хоёрни тарянда ажаллахагүйбди гээд, хэнһээшье һурангүйгөөр өөһэдөө мэлээд ябашоо. Түрүүшынхинь 4 үдэр, нүгөөдэнь 2 үдэр соо хүдэлмэрилнэгүй. Мүн плугшад Викторов Батожапов хоёр үбэдөөбди гэжэ шалтаад, Заиграй ошонхой.

Теэд элэ хойрог нобшо хүнүүдтэ ямар хэмжээ абаабта гэжэ бригадирһаа асуухада, «бидэшье ямар хэмжээ абахабибди даа» гэжэ аргааханаар тэрэ харюусаба.

Тус колхозой тарянажалай бусадшье бригадануудта ажалай жаяг заршам һула. Политическэ ба ажахын шухала кампани—хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадалда эндэхи бүхы колхознигууд һайнаар үшөө элсүүлэгдээдүй байна. Колхозой центр дээрэ, мүн бригаданууд ба гүүртэнүүд дээрэ ябажа харахада, хүдэлмэриин наһанай аад, ажал хэдэггүй жодэн олон хүнүүд тушаалдана.

Энэ колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Бальжиров) тарянажалда хүдэлмэрилдэг колхознигуудайнгаа дунда агитационно-ниитын ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй шахуу. Списогэй ёһоор 60 агитаторнууд бии гэжэ тоологдоно. Үнэн дээрээ тэдэнэй нэгэниинше агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ёһотойгоор ябуулнагүй. Тарянажалай № 5 бригадын агитаторнууд нүхэд Ц. Бадмаев, Д. Даржаев, Б. С. Цырендоржиев, Ц. Д. Дондоков гэгшэд тарилгада ороһонһоо хойшо нэгэшье улаа хөөрэлдөө гү, али газетэ уншалга эмхидхээгүй. Мүн эндэ «дайшалхы хуулаһанууд» гаргагданагүй, газетэнүүд ба журналнуудые тон үсөөнөөр ба ехэ гээгдэлтэйгээр абалаг байха юм. Жэшээлхэдэ, «Бурят-Монголой үнэн» ба «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдэй майн 1-нэй номернуудые тарянажалай бригаданuудта аяар майн 9—10-да хүргэжэ үгэһэн байна. Почто зөөхэ тусгаар почтальон үшөө мүнөө болотор хүдэлмэрилнэгүй.

Тарилгын эхилһэнһээ хойшо мүнөө болотор тарянажалай нэгэшье бригадада кино харуулагдаагүй байха юм.

Тарилгын үедэ клубуул ба улаан булангууд угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ байгаа. Теэд эндэхи улаан булангууд ба клубуудтань ямаршье агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, Нохойн Нарин Шэбэр гэжэ газарта 50 шахуу үрхэтэ айлнууд һууна. Мүн эндэ дүтэшэг тракторна бригада хүдэлмэрилнэ. Теэд эндэхи клубай байшан соонь һунгуулиин кампаниин үнгэрһөөр мүнөө хүрэтэр ямаршье агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулагдаашьегүй, мүнөө ябуулагдахашье аргагүй байна. Юуб гэхэдэ, энэ клубай гэр соо яровизацилагдаха харгаабха адхаатай байна. Гадна Добо Енхор гэжэ газарта бии байһан клубай гэр колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжиевай захиралтаар колхозник Тудуп Цырендоржиевта үгтэһэн байна. Тиигээд тэрэ гэрэй орондо шэнэ клубшье эндэ баригдаагүй.

Эдэ горьтойхон алдуу дутуунууд колхозой партийна организацида мэдээжэ байһаниинь арсалтагүй. Теэд тус парторганизациин бюро ба тэрэнэй секретарь нүхэр Бальжиров элэ дурсагдаһан алдуу дутуунуудаа усадхахын түлөө оролдоногүй. Үнгэрхэдөө хабарай тарилгын үедэ колхознигуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулха, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай асуудал партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээгүй байха юм.

Нүхэр Бальжиров партийна организациин секретаряар һаяханай хүдэлмэрилнэ, тиимэһээ партийна хүдэлмэриин талаар үшөө бага дүй дүршэлтэй юм. Теэд ВКП(б)-гэй Заиграйн айком тэрээндэ үшөө бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Айкомой секретарь нүхэр Черных эндэ ерэхэдээшье, партийна хүдэлмэреэр бага һонирходог, ехэнхидээ колхозой түрүүлэгшэдтэй хөөрэлдөөд лэ гэдэргээ бусашадаг юм.

Элэ дутагдалнуудаа сүм усадхажа, ВКП(б)-гэй Заиграйн айком ба тус парторганизаци хадаа тарилгашадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха зорилготой. Тиигэбэл тарилгашье амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байна.

Парторганизацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ

Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозуудай партийна организацинууд хабарай тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулгые тооногүй. Жэшээлхэдэ, Зандинай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин 17 коммунистнуудай үсөөниинь хабарай тарилга дээрэ хүдэлмэрилнэ. Энэ парторганизациин секретарь нүхэр Н. Е. Алексеев тарянай поли дээрэ ошодогшьегүй, тарилгашадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай асуудалаар һонирходогшьегүй байха юм. Тиимэһээ тус колхозой полевой стануудта ханын газетэнүүд ба «дайшалхы хуулаһанууд» гаргагдалаггүй. Мүн тарилгашад газетэ ба журналнуудые абанагүй.

Тарилгашадай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, полевой хүдэлмэриин шанарые хинаха хэрэгые Суулгын сомоной Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци эрхилнэгүй. Тиимэ дээрэһээ агротехническэ заабаринуудые бүдүүлигээр эбдэхэ баримтанууд тус колхоздо үзэгдэһэн байна.

Энэ колхозой полинууд дээрэ Суулгын МТС-эй 9 тракторнууд хүдэлмэрилнэ. Теэд тэдэнь булталаа ажалайнгаа нормые дүүргэнэгүй. Эдэ дутагдалые усадхахын түлөө тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Цыбиков ямаршье хэмжээ абанагүй.

Гадна, эндэ нэгэшье коммунист газетэ захидаггүй. Тус парторганизациин агитаторнууд тарилгашадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулнагүй шахуу.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудые ба бүхы колхознигуудые элсүүлхын түлөө партийна организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ шухала.

Б. Дымбрылов, «Б. М. үнэнэй» корреспондент.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Республикын Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай областной Совет болбол БМАССР-эй нютагай промышленностиин предприятинуудай коллективүүдэй дунда энэ оной нэгэдэхи кварталда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ. Тиигээд, энэ мүрысөөндэ Улан-Удын Железнодорожно районой промкомбинадай коллективые илаа гэжэ тоолоо.

Тус комбинат 1951 оной нэгэдэхи кварталда валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө оптово сэнгээр 131,2 процент, товарна продукцяар 120.1 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ, ажалай бүтээсые 25,7 процентээр дээшэлүүлһэн, продукциин үные 3,2 процентээр химдаруулһан байха юм.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба Облпрофсовет социалистическэ мүрысөөндэ илаһанайнь түлөө комбинадай коллективтэ өөһэдынгөө дамжуулгын Улаан тугые 12.600 түхэриг мүнгэн шангайгаар барюулха гэһэн тогтоол гаргаба.

Модо урадхуулгын дутуунуудые усадхаха

Республика доторнай модо урадхуулгын шухала хүдэлмэри эхилбэ. Нёдонойхидо орходоо энэ жэлэй навигацида 144 мянган кубометр модон ехээр урадхуулагдаха юм.

Сагай уларилай муу байһанһаа шалтагаалан модо уһа руу унагаажа, тэрэниие урадхуулха хүдэлмэри 15 удэрөөр хожомдожо захалаа. Тиимэһээ модо урадхуулгын хүдэлмэриие түрүүшынь үдэрһөө эхилэн үндэр темпэтэйгээр ябуулжа, график дүүргэхэ зорилго бүхы участогуудай урда табигдана.

Модо урадхуулгын Дээдэ Үдын түрүү участогай (начальнигынь нүхэр А. Н. Морозов) коллектив республика соогоо эгээн түрүүлэн энэ оной майн 6-да модо урадхуулга эмхитэйгээр эхилбэ. Модо уһа руу табидаг бригада (мастерынь нүхэр Дульский) түрүүшынгээ үдэрэй нормые 1373 кубометрээр үлүүлэн дүүргэв. Тиигээд, Худан голоор 34 километр тэрэ үдэртөө урадхуулһан байна.

Энэ оной майн 8-да Үдын бассейнэй бүхы участогуул модо уһанда табижа ба урадхуулжа эхилһэн байна. Теэд, олонхи участогуул үдэрэйнгөө нормые дүүргээгүй байшоо. Юуб гэбэл, хүдэлмэриин хүсэн графигай ёһоор гаргагдаагүй байгаа.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй энэ оной апрелиин 3-най тогтоолой ёһоор, модо урадхуулгада колхознигууд-сезоннигууд ба үмсын ажалтан хабаадаха ёһотой юм. Эдэнэр апрелиин 15-һаа хойно бэшэ модо урадхуулгын участогуудта ерээд байха аад, мүнөө үсөөхэн тэды хүн ерэнхэй. Олонхи аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд энэ тогтоолые тон хангалтагүйгөөр дүүргэдэг дээрэһээнь, арадай ажахын удхашанартай хэрэг —модо урадхуулга түрүүшынгээ үдэрһөө хангалтагүйгөөр эхилбэ.

Гансахан лэ Түнхэнэй ба Иволгын аймагуудай хүтэлбэрившэд энэ хүдэлмэриин шухала удхашанарые ойлгожо, модо урадхуулгада хабаадаха хүнүүдээ дүүрэн шахуу эльгээһэн байна. Тиихэдэ, Баргажанай аймаг сезоннигуудые эльгээхэ түсэбөө минил 8,6 процент, Зэдэ —17, Хэжэнгэ—24, Сэлэнгэ—33 ба бусад аймагууд 40-һөө 64 процент хүрэтэр сезоннигуудаа модо урадхуулгада эльгээгээд байха юм.

Аймагуудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд модо урадхуулгын удхашанарые колхознигуудта ойлгуулжа үгэхэ зуураа, энэ хүдэлмэридэ ябаха сезоннигуудаа ойрын үдэртэ эльгээхэ тушаа оперативна хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Тиихэдэ, модо урадхуулгын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд модо урадхуулгада ерэһэн сезоннигуудай ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, энэ хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө үндэр темп түйлахань зайлашагүй.

Модо урадхуулгын түрүүшын үдэрнүүдэй дутагдалнуудые дары усадхажа, тэрэниие амжалтатайгаар ябуулха ёһотойбди.

К. Григорьев.

Зунай спортивна сезониие эрхимээр үнгэргэе

Манай республикын комсомольско организацинууд ВЛКСМ-эй XI съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон физкультурна организацинуудтай хамта залуушуулай дунда ниитын спорт хүгжөөлгөөр зарим тэды амжалтануудые түйлаһан байна. Хүдөө нютагуудта физкультурно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ комсомольско организацинууд ниилээд анхаралаа хандуулна.

«Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна общество байгуулгада комсомольско организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Республика доторнай 346 физкультурна эхин коллективүүд шэнээр эмхидхэгдээ. 10 мянга гаран колхознигууд тус коллективүүдэй гэшүүд болонхой. 215 колхозуудта, тэрэ тоодо Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай бүхы колхозуудта физкультурна эхин коллективүүд эмхидхэгдэжэ, олонхи колхозуудынь «Колхозник» обществын юридическэ гэшүүд болоо.

Зунай спортивна сезон эхилээд байна. Энэ сезон соо комсомольско организацинууд физкультура ба спортдо комсомолецууд ба залуушуулые үргэнөөр хабаадуулха ёһотой. Зунай спортивна сезондо бэлэдхэл ба үнгэргэлгэдэ комсомольско организацинуудай хабаадалга тухай асуудалые ВЛКСМ-эй олохон айкомууд, горкомууд зүбшэн хэлсээд, тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. ВЛКСМ-эй Хоринин айком комсомольско-физкультурна актив үнгэргэжэ, үбэлэй спортивна сезоной дүнгүүдые гаргаад, физкультурно-ниитын хүдэлмэриие улам һайжаруулха гэжэ шиидээ. Комсомолецуудай, залуушуулай хүсөөр бүхы колхозуудта, леспромхозуудта, МТС-үүдтэ спортивна талмай байгуулха гэжэ ВЛКСМ-эй айкомой бюро комсомольско организацинуудые уялгалаа. Колхозуудай эхин коллективүүдэй хоорондо спортивна мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Физкультура ба спортын пропаганда һайжаруулхын тула ВЛКСМ-эй айкомой дэргэдэ секци, сэрэгэй-физическэ хүдэлмэреэр элидхэлшэдэй группа эмхидхэгдээ.

Колхозой залуушуулай дунда физкультурно-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха зорилготойгоор спортивна талмай түхеэрхэ, ГТО-гэй значкистнуудые бэлэдхэхэ, волейболистнуудай, городошнигуудай, мэргэн буудагшадай, шатар-даамай, хүнгэн атлетикын секцинүүдые ба командануудые эмхидхэхэ уялганууды Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд, залуушуул абаһан байна. Бригаданууд, колхозой түрүү һуури эзэлэлгын түлөө элдэб спортивно-ниитын хэмжээ-ябуулганууд тэндэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдаа. Энэ үүсхэлыень ВЛКСМ-эй обкомой бюро һайшаагаад, комсомольско организацинуудта энээниинэнь дэмжэн хүдэлмэрилхые дурадхаба.

Физкультурна ба спортив[…] дэлмэри хаа хаанагүй һайна[…] хидхэгдэнхэй бэшэ. Энэ т[…] зарим комсомольско органи[…] нуудай хүдэлмэридэ ехэхэн д[…] далнууд бии. ВЛКСМ-эй Кул[…] Закаменай, Прибайкальска […] муud ба Городокско горком[…] лэй спортивна сезониие үнг[…] гэдэ харюусалгагүйгөөр хана[…] байна. Нэрлэгдэгшэ аймагу[…] олохон колхозуудта физкуль[…] коллективүүд эмхидхэгдээдүй[…] рим газарнуудта залуушуул[…] культура ба спортын хүдэлм[…] үсөөнөөр хабаадуулагдана. С[…] ло хабаалаха бүхы арга боло[…] той байгаашье һаа, хүдэлмэр[…] -залуушуул тэрээнэдэ үсөөнөр[…] баадана. Жэшээнь, машина[…] тээлгын заводой «Байкал» […] һайндуранай спортивна общест[…] коллективтэ—293 хүн, мя[…] комбинадай физкультурна ко[…] тивтэ 400 хүн оронхой. Теэд[…] предприятинуудта хэдэн зу[…] залуушуул хүдэлмэрилдэг юм[…] баримтанууд хадаа физкульт[…] эхин коллективүүдые эмхид[…] дэ, материально-спортивна б[…] чуудые байгуулгада комсомо[…] организацинуудай анхарала[…] гаар табидагые гэршэлнэ.

Хүдэлмэридөө байһан дута[…] нуудые түргөөр усадхажа, […] спортивна сезониие эмхитэ[…] римтайгаар, эрхим түйлалт[…] гаар үнгэргэхэ гэһэн харюу[…] тай зорилго комсомольско […] низацинуудай урда табин[…] Спортивна барилганнуудые т[…] рлгэдэ, заһабарилгада к[…] мольско организацинууд эд[…] тэйгээр хабаадажа, тэдэни[…] болзор соонь бэлэн болгохо[…] той. Городуудай комсомольск[…] ганизацинууд өөһэдынгөө тер[…] ридо байһан стадионуудтай […] холбоо байгуулжа, залуушу[…] ниитын мүрысөөнэй ба спор[…] секцинүүдэй занятинуудай […] дарна түсэб зохёохо зэрг[…] ВЛКСМ-эй айкомууд […] колхозуул, совхозууд болон […] үүдтэ физкультура ба спорти[…] гэнөөр хүгжөөхэ дэлгэрэнгы […] жээ-ябуулгануудые хараал[…] той. Физкультурна ба сп[…] пропаганда ябуулха гэшү[…] мольско организацинуудай […] зорилго болоно. Городууда[…] тивна общественнуудай, […] турна коллективүүдэй ко[…] цууд колхозуудай физку[…] эхин коллективүүдые шефо[…] жа, хүдэлмэридэнь бодото […] ламжа үзүүлхэ ёһотой.

Зунай спортивна сезон[…] желтатайгаар үнгэргэлг[…] мольско организацинуудай […] мэриһөө ниилээд дулдыдах[…] Тиимэһээ тус сезондо физ[…] ба спортые улам хүгжөөх[…] комсомольско организа[…] эдэбхитэйгээр оролдохо зэрг[…]

Б. Санданов, ВЛКС[…] обкомой сэрэгэй-физкуль[…] таһагые даа[…]

Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой загаһа баригшадай бригада амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ.

Бригадын (бригадирынь нүхэр Дугаров) гэшүүд апрель һар[…] 30 центнер загаһа барихы[…] до, 55 центнер баряа.

Ц. Бадмацы[…]

Советскэ активта туһаламжа

Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд ажалшадые гүрэнэй хэрэг хүтэлбэрилгэдэ хабаадуулха гол формонуудай нэгэн мүн.

Сельскэ, сомоной, поселково, районно, городской ба аймагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд өөрынгөө хүдэлмэридэ хэдэн зуугаад депутадуудые ба советскэ элэбхитэдые хабаадуулна. Манай Бурят-Монголой АССР-тэ саг үргэлжын 1000 комиссинууд бии. Эдэ комиссинууд Соведүүдые олониитэ ажалшадтай сэхэ холбодог ба ажахын болон культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудые өөһэдынгөө хиналта доро абадаг байна.

Шэнээр һунгагдаһан гурбадахи зарлалай Соведүүдэй саг үргэлжын олохон комиссинууд хүдэлмэриингөө түрүүшын һаранuудта зарим тэды амжалтануудые түйлаһан байна. Тус комиссинууд ажахын-политическэ зорилгонуудые Соведүүдэй ба тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй шиидхэхэдэ бодото туһаламжа үзүүлнэ.

Ажалшадай депутадуудай Кяхтын аймагай Соведэй элүүрые хамгаалха талаар саг үргэлжын комисси (хүтэлбэрилэгшэнь депутат Мункуева) өөрынгөө зорилгые зүбөөр ойлгоо. Тус комиссиин гэшүүд түрүүшынгээ зүблөөн дээрэ өөһэд хсорондоо уялгануудаа хубааринлжа, саашанхи хүдэлмэриингөө түсэб табяа. Энэ түсэб соогоо нэн түрүүн город ба аймаг соохи медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалгаха гэжэ хараалһан байна. Депутадуул ба комиссиин гэшүүд эдэбхитэдтэй хамта ябажа, Усть-Кяхтын, Больше-Лугска врачебнэ пунктнууд ба медицинскэ бусад эмхи зургаануудые шалгажа, ниилээд олон дутуу дундануудые элирүүлһэн байха юм. Шалгалтын дүнгүүдые тэдэнэр комиссиингаа зүблөөн дээрэ хэлсээд, Соведэй сессиин үзэмжэдэ табиһан байна.

Кабанскын аймагай Соведэй хүдөө ажахын талаар байгуулагдаһан саг үргэлжын комисси өөрынгөө хүдэлмэриие мүн лэ зүбөөр эмхидхэһэн байха юм. Колхозуудай хабарай тарилгада бэлэдхэлые шалгаад, өөрынгөө дурадхалнуудые аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй үмэнэ табяа. Мүн тус комисси хадаа хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй ябасые саг үргэлжэ шалгаха зорилго түсэб соогоо хараалһан байна.

Улан-Удэ городой городской Соведэй саг үргэлжын комиссинууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Жэшээлхэдэ, элүүрые хамгаалха талаар байгуулагдаһан комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр М. А. Андреевюк) гүйсэдкомой зүблөөнэй үзэмжэдэ табихын тулада үхибүүдэй яслинуудай хүдэлмэри тухай материал бэлэдхэһэн байна. Саг үргэлжын комиссиин гэшүүдэй дурадхалнууд ба зүбшөөлнүүд үхибүүдэй яслинуудай хүдэлмэриие һайжаруулхада ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

Саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриин амжалтанууд ехэнхидээ тэдэнэй составһаа, доторойнь эмхидхэлһээ дулдыдадаг байна.

Соведүүдтэ түрүүшынхеэ һунгагдаһан депутадууд олон. Тэдэнэр Соведүүдэй хүдэлмэридэ элэбхитэйгээр хабаадалсахые хүсэнэ. Зүгөөр юу хэхээ, хаанаһаань эхилхээ тэдэнэр гүйсэд мэдэнэгүй. Тиимэһээ гүйсэдхэхэ комитедүүд халаа саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд-депутадуудта бодото туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой. Гэбэшье, зарим гүйсэдхэхэ комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тус комиссинуудай тэдэндэ сэхэ мэдэлтэй бэшэ хадань тэдэнэй ажалябуулгада хамаархагүй гэжэ шиидэһэн байна. Энээнэй эсэстэ саг үргэлжын комиссинууд муугаар гү, али оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй, харин тиихэдэ депутадуул ба элэбхитэдэй туһаламжагүй байһан гүйсэдкомууд олониитэ ажалшадһаа таһарангяар ажалладаг байха юм. Энэнь ажахын ба политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ниилээд ехээр нүлөөлжэ, заримдаа ажал хэрэгтэ хохидол тохёолдуулдаг.

Зарим Соведүүдтэ комиссинуудые байгуулха принципүүд эбдэгдэһэн байна. Гүйсэдхэхэ комитедэй составта оролсоһон депутадууд саг үргэлжын комиссинуудай составта һунгагдаха ёһогүй. Аймсоведэй гүйсэдкомуудай таһагуудые даагшад-депутадууд тэдэнэй ажалябуулгые хинан шалгаха комиссинуудай составта һунгагдажа болохогүй юм. Теэд Байкало-Кударын аймагта аймОНО-е даагша аралай гэгээрэлэй комиссиин гэшүүнээр, райздравые даагша элүүрые хамгаалха комиссиин составта, худалдаа наймаанай таһагые даагша — худалдаа наймаанай комиссиин составта гэхэ мэтээр һунгагдаһан байна.

Иимэ ушарнууд Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кударын аймагуудта, Бабушкин городто гараһан байна. Саг үргэлжын комиссинуудые байгуулха талаар бии байгаа дутуу дундануудые ба алдуу эндүүнүүдые саашанхи сессинүүд дээрэ усадхаха хэрэгтэй.

Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудые яажа байгуулха, тэдэнэй эрхэ ба уялга тухай тэмдэглэхэ шухала. Саг үргэлжын комиссинууд депутадуудай дундаһаа тус Соведүүдэй эрхэтэ болзор соо ажаллахаар Соведүүдэй сессинүүд дээрэ бүридэдэг. Нютагай Соведүүдэй комиссинуудта депутадуудһаа гадна мүн нютагай элэбхитэд (депутатбэшэ хүнүүдшье) һунгагдажа болохо. Теэд, имагтал комиссиин гэшүүн —депутат шиидхэхы голосой эрхэтэй байха юм. Саг үргэлжын комиссинууд түрүүлэгшэ ба 2-һоо 8 гэшүүд хүрэтэр составтайгаар һунгагдадаг. Секретаряа өөһэдынгөө составһаа һунгадаг юм.

Саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ ба секретарь ямар уялгануудтайб?

Түрүүлэгшэ болбол саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэриин түсэб зохёодог, тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо хинадаг, комиссиин зүблөө зарладаг ба хүтэлбэрилдэг, секретарь хадаа зүблөөнэй протоколнуудые эрхилдэг, саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэриин бүридхэл хэдэг байна.

Саг үргэлжын комиссинууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие хайшан гээд ябуулнаб?

Саг үргэлжын комиссинууд Соведүүдэй сессинүүдтээ табиха асуудалнуудаа бэлэдхэхэдэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, Соведүүдэй ба гүйсэдхэхэ комитедүүдэй шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинан шалгаха, ажахын ба культурна байгуулалтын шухала асуудалнуудые сессинүүдэй ба гүйсэдкомуудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха ба зохёохо уялгатай юм.

Саг үргэлжын комиссинууд предприяти, эмхи зургаануудай оперативна ба ажахын хүдэлмэридэ хамаарангүйгөөр тэдэнэй ажалябуулгые шалгадаг байна. Тус комиссинууд өөһэдынгөө зүблөөнүүд дээрэ эмхи зургаануудай хүдэлмэри тухай тоосоонуудые соносохо гү, али ямар нэгэн уялгалһан шиидхэбэринүүдые абаха, директивнэ болон захирһан заабаринуудые үгэхэ эрхэгүй юм. Харин тэдэнэр имагтал гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые бэлэдхэдэг байна. Хэрбээ саг үргэлжын комиссинууд гүйсэдхэ[…] митедэй шиидхэбэритэй зү[…] хэгүй байбал, Соведэй зүбш[…] сэлгэдэ табиха эрхэтэй. Мү[…] үргэлжын комиссинууд хада[…] приятн, эмхи зургаануд, […] зуудай хүтэлбэрилэгшэдэй т[…] нууд бэшэ, харин мэдээсэл[…] соносохо эрхэтэй.

Практика дээрэһээ харааз[…] хэдэ, түсэбтэй ба түсэб[…] ёһоор хүдэлмэрилдэг саг […] жын комиссинууд ажал дээр[…] жалтануудые түйладаг байн[…] үргэлжын комиссинууд Со[…] ба гүйсэдкомой шиидхэбэри[…] хараадаа абалсан, өөһэдын[…] дэлмэриие түсэблэхэ зэргэт[…] сэбөө 2—3 һарын болзор[…] табихада таарамжатай байн[…]

Саг үргэлжын комис[…] өөһэдынгөө зүблөөе һара […] үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ үр[…] лан һайса бэлэдхэһэн асууд[…] дые зүбшэн хэлсэхэ уялгатай[…] саг үргэлжын комиссинууд […] ниие һунгаһан Соведүүдтэ […] хоёрһоо үсөөнбэшэ дахин […] гоо үгэдэг байна.

Аймаг соохи ажахын-поли[…] кэ зорилгонуудые амжалта[…] шиидхэхэ ябадал саг үргэл[…] миссинуудай үүсхэл эдэ[…] һайн хүдэлмэриһөө ниилээд […] дулдыдана. Тиимэһээ нютагай […] ведүүд саг үргэлжын коми[…] та үдэр бүри туһалха, […] ажал-ябуулгын хэмжээе ула[…] шэнь үргэхэ уялгатай.

Б. Гу[…]

[...]ҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД БА ТРАКТОРИСТНУУД! Хабарай тарилгые түргэнөөр, [...]рхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

☆☆☆

[...]утагдалнууд дары усадхагдаха ёhотой

[...]ХАРШЭБЭР. (Телефоноор [...]). Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ ор[...]нэ жэл Суулгын МТС-эй [...]а колхозууд хабарай поле[...]дэлмэринүүдые орой эхил[...]ха юм. Тиимэhээ элэ кол[...] болон МТС-эй хүтэлбэри[...] хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхи[...]рамтайгаар полевой хүдэл[...]дые ябуулжа, эртын та[...]дэхын хоног соо үнгэргэхэ [...] байгаа.

[...]ехническэ hайн болзорнууд [...], саг ошожол байна. [...]э МТС-эй харьяата олонхи [...]удай хүтэлбэрилэгшэд [...] машинно-тракторна парк[...]даал, мори унаагаа тарил[...]бинагүй. Жэшээнь, Молото[...]эмжэтэ колхоз, тэрэнэй тү[...]э нүхэр Аюшеев нэгэшье [...]рилгада табяагүй, полевой [...]ринүүдынь имагтал трак[...]дай хүсөөр хэгдэнэ. Тарил[...]гын резервнүүдээ табягүй [...]нь эртын тарилга энэ кол[...]нжагайруулагдана.

[...]олхоз үдэр бүри 90 гектар [...]а, эртын ороohото культу[...] 15-да дүүргэжэ шадаха [...]. Теэд, энээнэй дүүргэнэгүй. [...]э арга боломжонуудынь [...]эрэглэгдэнэгүй.

[...] 5 тракторнууд ябаха ёho[...]. Теэд үдэр бүхэндэ трак[...]дынь зогсоно. Жэшээнь, [...]-нэй үдэр нэгэ трак[...] байшоо.

[...]оэй тарянажалайнь бригэ[...]кторна бригадые хангаха[...]э хүдэлмэри хэнэгүй. Та[...] хүдэлмэридэ бүхы колхознигууд гаргагдаагүй байhаар.

Энэ бүхы шалтагаанhаа тус колхоз 1000 гаран гектар ороohото культурануудые, тэрэнэй тоодо 700 гектар эртын культурануудые тэриха түсэбтэй аад, мүнөө оройдоо 275 гектарыень таряад байна.

Занлинай сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаhан нүхэр Теслевэй № 7 тракторна бригада муугаар хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада 2 НАТИ, нэгэ колесно тракторнуудтай юм. Тэдэ, эдэнь ходо эбдэржэ, урагшаа ябанагүй. Полевой хүдэлмэриин эхинhээ хойшо энэ бригадын механизаторнууд миил 50 гектар хахалhан байна.

«Комсомол» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг нүхэр Будажаповай № 4 тракторна бригада баhал муугаар хүдэлмэрилнэ.

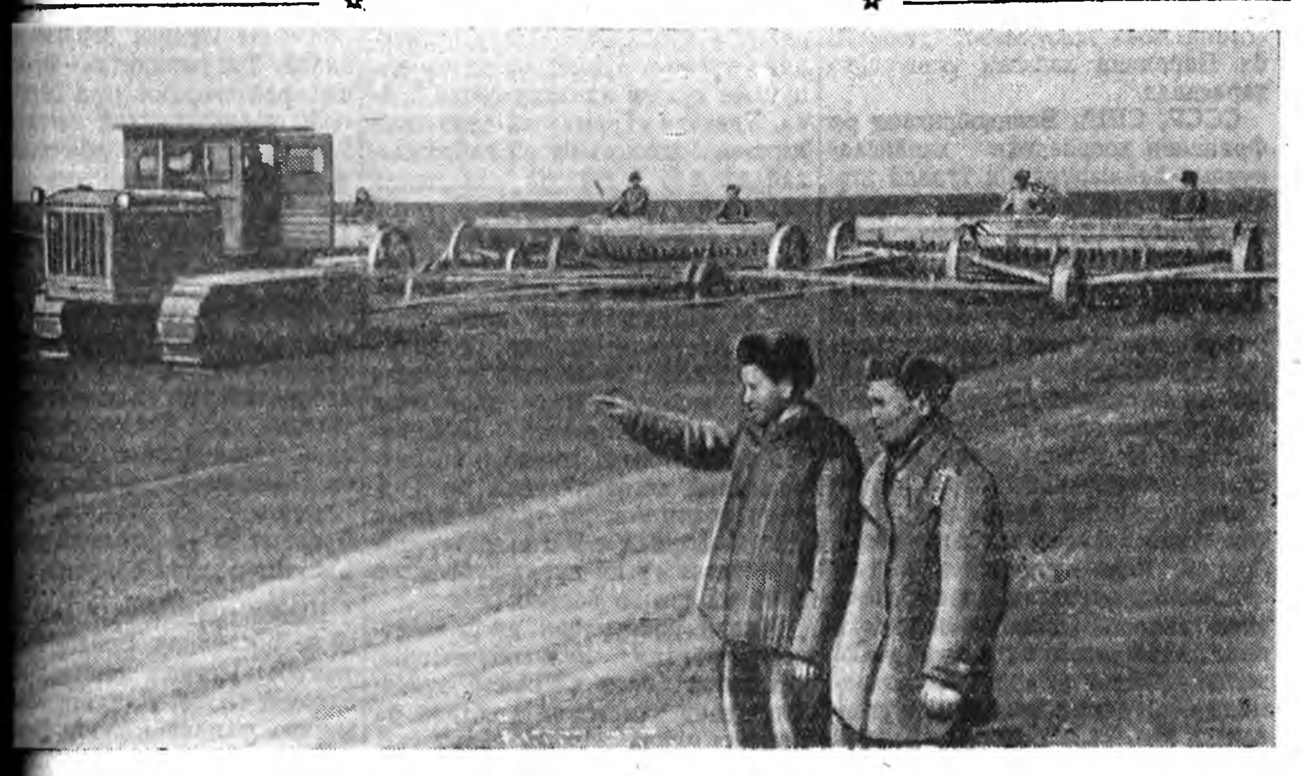
Энэшье ба бусадшье колхозуудта Суулгын МТС-эй тракторнууд hүниндөө хүдэлмэрилнэгүй.

Агротехникын заабаринуудые бүдүүлигээр эбдэжэ ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь, «Шэнэ байдал» колхоздо № 15 тракторна бригада голодhо гаргана. Шанда гэжэ участогта 50 гектар газар шанар муутайгаар хахалаад, тэндээ мүнөө тарилга хэжэ байна. Агрономууд хүдэлмэриин шанар шалганагүй. Үнгэрэхдөө зарим агрономууд агрономическа түсэбгүй ябаха юм. Жэшээнь, участково агроном нүхэр Лубсанов агрономическа түсэбгүй, юушье хэхээ мэдэнэгүй.

Мүн Андреевэй ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта тарилгын хүдэлмэринүүд удаарууулагдажа байна. Андреевэй нэрэмжэтэ колхоз майн 15-да эртын ороohото культурын тарилга дүүргэхын тула үдэр бүри 150 гектар тариха ёhотой аад, 80 гаран гектар арай гэжэ тарина. Иимэ темпээр ябаа хадаа, эртын тарилга ехээр унжагайрхань элитэ. Тиихэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхоз ехэ талмайда тарилга хэхэ аад, майн 10-най мэдээгээр миил 193 гектар тариhан гү, али түсэбэйнгөө 12 процентыень дүүргэhэн байха юм. 6 тракторна сеялкэнүүд ябаха аад, 4-нь ябана. Мүн морин сеялкэнүүд нэ гэшье табигдаагүй.

Суулгын МТС заhабарилгын үедэ машинно-тракторна паркаа муу шанартайгаар заhабарилhан байжа, мүнөө поли дээрэ гарахатаяа хамта тракторнуудынь ходо эбдэржэ, урагшаа ябанагүй. Тиимэhээ харьяата колхозуудтань тарилгын хүдэлмэринүүд ехээр унжагайруулагдажа, агротехническэ эрхим болзорнууд үнгэржэ байна. Теэд станциин дирекци (директорынь нүхэр Дашиев, ахалагша механик нүхэр Дудник) тракторнуудай эбдэрхэдэ техническэ туhаламжа түргэнөөр үзүүлжэ шаданагүй, багааршье эбдэрhэн машинануудынь хэдэн үдэрөөр миин байна. Иимэ хожомдолгодо ороод байхада, тус МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд hаяын үдэрнүүдтэ тарилгын хүдэлмэри шамдуулхын тула зохихо хэмжээнүүдые абажа, харьяата колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта бии байhан дутагдалнуудаа дары усадхаха ёhотой.

Д. Будаев.

[...] племенной хонинной совхоз энэ жэлдэ нёдондонойхиhoo эртэ ороohото культурануудай тарилга эхилээ. [...] полинууд дээрэ 16 тракторнууд, 14 сеялкэнүүд, 6 лущильнигууд ба предплужнигтай 5 корпустой 10 [...] плугууд ябана. Хабарай тарилгые түргэнөөр дүүргэхын тула социалистическэ мүрысөөн дэлгэрэнхэй. [...]түрүү фермэ шэнинсээ тарижа дүүргээд, мүнөө овёс тарижа ябана.
[...]Г ДЭЭРЭ: совхозой түрүү тракторист Л. Дроздов трактортаа 5 сеялкэнүүдые шагтагалаад, халаан соогоо 80 [...] тариха байhан аад, 120 гектар хүрэтэр тарина. Наада тээнь байгшад: фермые эрхилэгшэ С. Токарев ба та[...] бригадын бригадир В. Грыдин гэгшэд байна.
М. Миневэй фото.

☆

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной майн 10-най мэдээн

Аймагууд	Бүхы ороohото культурануудаа тарилга (процентээр)	Пар хахалалга (процентээр)
Хоринн	33,7	6,5
Закаменай	31,9	—
Хэжэнгын	28,6	—
Торинн	26,3	0,5
Тарбагатайн	24,7	—
Кяхтын	24,0	—
Түнхэнэй	23,0	—
Бичурын	22,9	—
Сэлэнгын	22,2	19,1
Байкало-Кударын	20,9	0,5
Заиграйн	20,8	33,1
Иволгын	20,0	16,4
Зэдын	19,8	2,6
Кабанскын	19,7	7,2
Курумканай	19,0	—
Баргажанай	18,6	—
Мухаршэбэрэй	18,3	12,7
Яруунын	13,0	0,7
Кударын	16,0	—
Хойто-Байгалай	14,0	—
Прибайкальска	11,8	—
Ахын	—	—
Баунтын	—	—

☆

Эртын тарилга дүүргэбэ

КЯХТА. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай түрүү колхозууд полевой хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, эртын ороohото культурын тарилгын түсэб дүүргэбэ.

Усть-Киранай сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Осеев). 335 гектар тарижа, эртын ороohото культура тариха түсэбөө дүүргээ. 50 гектар газар хэрээhэлэн таряа. Мүн 35 гектар тарилгада гранулированна үтэгжүүлгэ оруулха аад, 10 гектартань оруулаад байна.

Мүн Субэгтын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Содномов), Усть-Кяхтын сельсоведэй Ульяновай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Зарубин) колхозууд эртын ороohото культурын тарилгые дүүргэhэн байна.

Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыремпилов) эртын ороohото культурын тарилгын түсэб дүүргүүтэй байна. Энэ колхозой гэшүүд гранулированна үтэгжүүлгэ 50 гектар тарилгада оруулаа.

Аймагай бүхы колхозууд эртын ороohото культурын тарилгые майн 15-да сүм дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. Зонхоев.

☆☆

Арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэнэгүй

Хоринн аймагай олон колхозууд хабарай тарилгада хүсэд hайнаар бэлдээгүй байха юм. Майн 5 болотор аймагай колхозууд 3200 гектарта эртын ороohото культурануудые тариха түсэбтэй байhан аад, арайхан гэжэ 290 гектар тариhан байна. Тиихэдэ тарилга ба газарай элдүүрилгэ хоёрой хоорондо 300 гектарай забhар гаргагдаhан байна. Жэшээнь, Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо 100 гаран гектар газар элдүүрилэгдэжэ, бэлэдхэгдэhэн аад, тарилга үшөө хэгдээдүй. Тэрэшэлэн «Улаан Одон» колхоз борнойлго тарилга хоёрой хоорондо 150 гектарай забhар гарганхай. Иимэ байдал бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Аймагай олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые машинно-тракторна станцинуудай механизмуудаар хэхэ гэжэ найдадаг. Тиимэhээ колхозуудай мори унаа полевой хүдэлмэридэ тон үсөөнөөр табигданхай. Мори унаагаа полевой хүдэлмэридэ яахадаа олоор табинагүйбта гэжэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө асуухада: «Моринной эдихэ тэжээл үгы, морин зэмсэгээр хүдэлмэрилхэ хүн үгы, манай механизаторнууд дууhыень хэхэ, тарилгаяа хаhа саг соогоо дүүргэхэбди» гэжэ тэдэнэр харюусадаг.

Теэд найдадаг механизаторнуудынь муугаар хүдэлмэрилнэ. Тракторнуудынь саг үргэлжэ эбдэржэ, бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Жэшээнь, «Улаан Одон» колхозой поли дээрэ тракторист Тогмитов колёсно трактораар хүдэлмэрилдэг. Энэ нүхэр трактористын курсые hаяхан дүүргээд, хүдэлмэрилжэ ябана. Тэрээндэ гансаарандань нэгэ трактор даалгажа, нүгөө халаанда хүдэлмэрилхэ трактористые үгөөгүй. Тиин гансаараа хүдэлмэрилжэ эхилhэнhээнь хойшо тэрээндэ хэншье туhалнагүй. Тиимэhээ энэ тракторист 10 үдэрэй турша соо оройдоо 4 гектар газар хахалhан ба трактораа эбдэhэн байха юм. Тракторайнь эбдэрhэнhээ хойшо 4 үдэр үнгэрбэ. Хоринн МТС-эй дирекци энээниие hайн мэдэжэ байбашье, тракторыень заhаха тушаа юушье хээдүй байhаар. Тэрэшэлэн энэ колхоздо 1 тракторна сеялкэ эбдэрээд, 2 үдэр соо миин байгаа. Тус колхоз нэгэшье морин сеялкэ, нэгэшье борной ба плуг хабарай полевой хүдэлмэридэ табяагүй.

Нүхэр Аюшеевэй тракторна бригада Ждановай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тус бригада Хоринн МТС-эй усадьбаhаа оройдоо 5—6 километртэ байдагшье hаа, бусад бригадануудhаа эгээн муугаар хүдэлмэрилдэг. Энэ бригадын АТЗ маркын трактор апрелиин 26-hаа хойшо нэгэшье үдэр дүүрэн халаанда хүдэлмэрилөөгүй.

Энэ колхозой поли дээрэ 4 трактор хүдэлмэрилдэг. Полевой хүдэлмэриин эхилhэнhээ хойшо тэдэнэй нэгэниинше үдэрэйнгөө нормые дүүргээгүй. Гансал майн 4-нэй үдэр тракторист Жалсанов үдэрэйнгөө нормые 103 процент дүүргэhэн байгаа. Гэбэшье, энэ трактор hүниндөө хүдэлмэрилнэгүй. Эндэхи 2 трактор дээрэ хүдэлмэрилхэ халаанай трактористнууд байхагүй.

Трактористнууд ба тарянажалай бригадын гэшүүд эртын ороohото культурануудай тарилгые хүдэлмэриин 12 үдэр соо дүүргэхэ уялга абаhан байгаа. Теэд энэ уялгань хэрэг ажал дээрээ бэелүүлэгдэнэгүй. Тус колхоз майн 6 болотор 500 гектарта эртын ороohото культурануудые тариха түсэбтэй байгаа hаа, арайхан гэжэ 116 гектар тариhан байха юм. Энэ хүдэлмэри аяар 7—8 үдэрэй турша соо хэгдээ.

Мүн Үдын МТС-эй тракторнууд ехээр hаатана. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхөөр асарагдаhан тракторна 2 сеялкэ эбдэрхэй байhан дээрэhээ мүнөө хүдэлмэрилнэгүй. Тэрэшэлэн 1 трактор полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрhөө хойшо оройдоо хүдэлмэрилөөгүй хэбтэhээр. Тиихэдэ Үдын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үрhэ хүрэнгээ заготзерновой пунктhаа хаhа болзортонь асаржа шадаагүй дээрэhээ тракторна сеялкэнүүд миил байна.

Аймагай МТС-үүдэй тракторна бригадануудта тракторнуудые часай графигаар хүдэлмэрилүүлхэ ябадал эмхидхэгдээгүй. «Интернационал» колхозой поли дээрэ полевой хүдэлмэриин эхилхэ багта нэгэ трактор 2 үдэрэй турша соо часай графигаар хүдэлмэрилhэн аад, саашадаа болишоhон байха юм. Колхозууд ба МТС-үүдтэ социалистическэ мүрысөөн ёho тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Муу бэшээр хүдэлмэрилдэг трактористнууд аймаг дотор яhала бии. Жэшээнь, «Родник» колхозой поли дээрэ трактористнууд Кизазаев, Машанов, Эпов гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые үлүүлэн дүүргэнэ. Гэбэшье, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл дэлгэрүүлэгдэдэггүй байха юм.

Эртын ороohото культурануудай тарилгые дүүргэхэ саг үнгэржэ байна гэжэ аймагай колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд мэдэхэ ёhотой. Тиимэhээ тарилгын хүдэлмэридэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ, МТС-үүдэй механизмууд ба колхозуудай мори унаа, машина зэмсэгүүдые дүүрэн хүсөөрнь, түхэреэн сүүлхэ соо ашаглажа, хабарай тарилгые түргэнөөр дүүргэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ саг тулаа.

А. Захаров.

Просо—үнэтэ культура

☆

В. МАМИЛОВ, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо

☆☆

[...]о—эдеэ хоолой шухала [...]нуудай нэгэн мүн. Просо [...]эб крупа болгогдон хэрэг[...] ба заримдаа хилээмэнэй [...]ень дээшэлүүлхын түлөө [...]дадаг.

[...]ор гэрэй шубуудые шаха[...]алуулдаг юм. Мүн тэрээ[...]алхан болгоод, гахайшье [...] болодог. Просын соломо [...]нгээ талаар бусад ороо[...]культурануудай соломодо [...] нилээд hайн шанартай.

[...] тарилга агротехническэ [...]удхашанартай. Үргэн рядна [...] хээд, тэрээнэй хойноhоо [...] харууhалаад байхада, [...]адаа полиие элдэб буртаг [...]дhээ сэбэрлэдэг. Гадна [...]шэ ган гасуурые ехэ тэ[...]эр дабажа шададаг бай[...].

[...] ажахыда ехэ аша туhа[...] культурые манай респуб[...]арим колхозууд тоодоггүй, [...] тарилгые агротехническэ [...] ёhoop хэдэггүй байха [...]нэй эсэстэ жэл бүри про[...] багахан ургаса хуряадаг [...].

[...]н үндэр ургаса түйлажа [...]слови хаа хаанагүй бии. [...]жай манай Эхэ оронoй ба [...]нголой АССР-эй түрүү [...]удай, научно-шэнжэлэлгын [...]ганууудай дүй дүршэл ха[...].

[...]ндо Одесскэ областиин [...]иин нэрэмжэтэ колхоз 110 [...] га бүхэнhөө 55 центнер [...]ряажа абаhан юм. Тиихэ[...]нежско областиин «Сын революции» гэжэ колхоз 100 гектарай га бүриhөө 70 центнер ургаса абаа.

1943 ондо Казахска ССР-эй Актюбинска областиин солото колхозник Чаганак Берсиев уhалуурин 4 гектарhаа га бүриин 201 центнер, тиихэдэ тарилгдаhан бүхы 36 гектар участогай га бүриhөө 80 центнер просо хуряаhан байна.

1939—1940 онуудта манай республикын түрүү колхозууд просын үндэр ургаса түйлаhан юм. Кударын аймагай «Красная заря», Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «1-е Мая», Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозууд, «Эрдэм» совхоз ба бусад просын гектар бүхэнhөө 25—26 центнер ургаса хуряажа абаhан байна.

Нёдондо ган гасуур байбашье hаань, Онохойн Гүрэнэй селекционно станци просын үндэр ургаса хуряаhан байна. Наукын хүнүүдэй ба колхозно таряашадай хамтын ажалаар түйлагдаhан иимэ жэшээнүүд нилээд олон.

Энэ жэлдэ манай республикын олохон колхозууд нилээд ехэ талмай дээрэ просо тариха байна. Тиимэhээ научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, сортоучастогуудай хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд, хүдөө ажахын органууд ба МТС-үүд энэ үнэтэ культурын үндэр ургаса абаха ябадалдань колхозуудта туhалха уялгатай.

ХҮРЬҺЭ БЭЛЭДХЭЛГЭ БА ҮТЭГЖҮҮЛГЭ

Просын ургасада буртаг үбhэнүүд ехэхэн hаад ушаруулдаг юм. Юуб гэхэдэ, просо хадаа түрүүшээр ехэ удаанаар ургадаг, буртаг үбhэнтэй мууса тэмсэдэг байна. Тиимэhээ просо тариха газартаа ехэхэн анхарал хандуулжа, тэрээниие hайтар элдүүрилхэ, буртаг үбhэнhөөнь сэбэрлэхэ, шииг нойто ехээр бариха шухала.

Намартаа hайса элдүүрилэгдэhэн парые хабарай үедэ 1—2 удаа борнойлоод, 2—3 дахин культиваци хэхэ хэрэгтэй.

Һүүлшын культиваци 4—5 сантиметр гүнзэгытэйгөөр тарилгын урдахана хэхэ хэрэгтэй.

Хэрбээ шэнэ газарта гү, али залежда тарилга хэхэ байгаа hаа майн түрүүшын үдэрнүүдтэ предплужнигтай плугаар зохихо гүнзэгыдэнь хүрэтэр хахалаад, просо тариха дээрээ борнойлготойгоор культивацилха шухала.

Тарилгын урдахи культивациин hүүлээр хэрбээ бороо нойтоной ороогүй hаань, тариhан үрhэнэйнгөө газарай шииг нойтондо ойротожо, түргэнөөр ба нэгэ жэгдээр ургаха ябадал хангахын тулада поли дээгүүр модон каток ябуулхада болохо юм. Тиин ехэ нигта, шииг нойтотой хүрьhые модон катогоор жэгдэдхэжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, газар доро ороhон үрhэнэй дээшээ бултайн гараха ябадалдань hаад ушаруулхаар хатуу хальhан бии болошожо магадгүй.

Просо тариха газараа ехэнхидээ намарай үедэ, hая элдүүрилгэ хэжэ байхадаа үтэгжүүлдэг юм. Хэрбээ намартаа үтэгжүүлээгүй hаа, хабарай культиваци хэхэтээ хамта гектар бүхэндэ үтэгжүүлгэ иимэ хэмжээтэйгээр оруулха хэрэгтэй: 5—6 центнер үнэhэ, 4—5 центнер шубуунай аргал гү, али 10 тонно шэбхэ, 2—3 центнер суперфосфат, 1—1,5 центнер калийна дабhа ба 1 центнер сульфат—аммони.

ҮРҺЭ БЭЛЭДХЭЛГЭ БА ТАРИЛГА

Үрhэеэ хоршыжо хаташаhан үрhэнүүдhээ ба бэлээр илгардаггүй буртаг үбhэнүүдhээ сэбэрлэхэ ябадалда онсо анхаралаа табиха хэрэгтэй. Эдэ холисонуудые үгы хэхын тулада, үрhэеэ уhан соо хэжэ угааха, зайлаха ёhотой. Тиихэдэ хоршыжо хатаhан үрhэнүүд ба буурсагууд уhан дээрэ хөөрэжэ гараад, илгахада бэлэн болодог байна. Тарихаhаа 2—3 үдэр урид просын үрhые головняhаань сэбэрлэхэ шухала.

Манай эндэхи условинуудта просо тариха болзор шиидхэхы удхашанартай юм. Нёдондо жэлдэ просын тарилгые эртэдүүлhэн дээрэhээ тон бага ургаса абаhан байнабди. Юуб гэхэдэ, просо хадаа дулаанда ехэ дуратай культура юм, тиимэhээ тэрээниие хүрьhэнэй 10 сантиметр хүрэтэр гэдээд, хээрэ 15 градус дулаан болоод байхада тариха хэрэгтэй. Манай условидо майн 20-hoo хойшо иимэ дулаан болодог. Просын тарилгые ехэ богонихон болзор соо 2—3 үдэрэй туршада хэжэ дүүргэхэ шухала.

Просые үргэн рядна аргаар, ряд хоорондын забhарые 45 сантиметрээр тарихада ехэ hайн. Юуб гэхэдэ, үргэн рядна тарилга хадаа просые буртаг үбhэнүүдhээ сэбэрлэхэ ябадал хүнгэдхэдэг, гэрэл болон шииг нойтоор элбэг байлгадаг. Тиин үргэн рядна тарилга хэхэдээ тракторнууд ба сеялкэнүүдээ сэхэ руунь ябуулхада hайн, хэрбээ рядуудынь годи бэди болоо hаа буртаг үбhэнүүдые түүхэдэ hаалта байдаг. Просо тариха сеялкэеэ наринаар шалгажа, үрhэнэй дэмы талаар гоожохо ямаршье нүхэ hүбэгүй болгоод, тариха хэрэгтэй.

Тарилгын үедэ хүрьhэнэй, шиигтэй шииггүйhөө дулдыдан просын үрhэ хаядаг юм. Хэрбээ хүрьhэнэй ехэ шиигтэй байгаа hаань, просын үрhые 4—5 сантиметр, бага зэргэ шиигтэй hаань 6—7 сантиметр гүнзэгыдэ хаяхада болоно. Үргэн рядна тарилгын нормо 10—12 килограмм хэмжээтэй байдаг юм.

ТАРИЛГЫН ХОЙНОҺОО ХАРУУҺАЛГА

Просын тарилгын хойноhoo зүбөөр харууhалга гээшэ тус культурын үндэр ургаса абаха гол условинуудай нэгэн юм. Просын тарилгые харууhалха гол шухала агротехническэ арганууд юуб гэхэдэ, просын үрhэнэй газарhаа дээшэ гарахаhаань урид, хүрьhэнэй хатуу хальhатай болоо хадань борнойлхо, буртаг үбhэнүүдhээнь сэбэрлэхэ, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ ба нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй.

Хэрбээ просын үрhэнэй бултайжа гарахаhаань урид хүрьhэниинь дээгүүрээ хатажа, хатуу хальhатай болоо hаань, мүн тэрэшэлэн буртаг үбhэнүүдэй ургаа hаань, хүнгэхэн борнойгоор, рядуудынь хүндэлэн борнойлхо юм. Просо хадаа түрүүшээр ехэ удаанаар ургадаг ба буртаг үбhэнүүдтэ хушагдажа болодог. Тиимэhээнь бултайжа гарахатайнь хамта буртаг үбhэнүүдhээнь сэбэрлэхэ хэрэгтэй.

Ряд хоорондын нэгэдэхи элдүүрилгые просын үрhэнэй бултайхатай хамта хэдэг юм. Ряд хоорондын хоёрдохи элдүүрилгые тарилга хэhэнhээ хойшо 15—20 хоноод, просын эшын hалаатажа байхада буртаг үбhыень түүхэтэеэ хамта 7—8 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хэдэг байна. Ряд хоорондын гурбадахи элдүүрилгые нэгэдэхи элдүүрилгэ хэhэнhээ хойшо 15—20 хоноод байхада, прополкотой хамта 10 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хэдэг байна.

Ряд хоорондын эдэ гурбан элдүүрилгэнүүд ба буртаг үбhэнүүдhээ рядуудые сэбэрлэхэ ябадал хадаа просын тарилгын хойноhoo харууhалха талаар агротехническэ заатагүй хэгдэхэ хэмжээ-ябуулганууд мүн. Просо hалаатажа [...] халаа ехэ түргөөр ург[...] горьтойхон хэмжээнэй [...] зүйлнүүдые хэрэглэдэг бай[...] мэ дээрэhээ энэ үедэ про[...] гасада нютагай ба минера[...] үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй.

УРГАСА ХУРЯАЛГА

Просо гээшэ нэгэ жэгдээр [...]шэдэггүй ба ехэ бэтэхэнээр айран унадаг культура юм. Тиимэ[...] просые түсгаар түхеэрэглэhэн [...] байнаар, мүн просой машина[...] тон богонихон болзор соо (2—[...] үдэр) гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэй.

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

ХИТАДАЙ БҮЖЭГШЭ БАСАГАН

(Улан-Удэдэ „Улаан мак" гэжэ балет табилгада)

Хүнхиншобо хүгжэм.
Хүшэгэ аалихан театртам
нээгдэбэ...
Тао-Хоа—бүжэгшэн
Танцынгаа угалза зуран эхилбэ:
Наранай гэрэлдэ
Намилзанхай торгон дээр
Хитадай һүлдэ
Угалзатуулба гэхээр.
Хитадта туһалһан
Хуримтай түрэтэй советскэ
нютагай
Матросуудай хатарһан
Мундуу түргэн «Яблочко»
хараба-лтай?
Хасархан дээрээ
Халуухан мак ургууланхай —
Хитэһэн бэеэрээ
Хитадай хүндөөр угтаба-лтай?
Наашаа нахилзана —
Баярынь халижа салгидан
ниидэнэ:
Саашаа сахилзана—
Нюдэндэнь ольһониинь ялалзан
гүйлдэнэ.
Һэбюурээр даллана.
Һэтэр лентээр һэршэгыдэнэ,
Энеэдээр аяглана.
Инаг зангаар эршэгыдэнэ.
Харагтылши одоо:
Хариин дайсантай тэмсэһэн
китаянкын
Эсэгэ орондоо
Эльгэ зүрхөөрөө дуратай,
үнэн хынь!
Гэнтэ харанхы соо
Гэнэдхээжэ буу һүрэбэ:
Унаһан Тао
Улаахан магаар дүрэбэ.
Алуулаад эндэ
Алдалһан басагые шэртэгты
сэхээр:
Хитадай һүлдэ
Арадайнгаа зоригоор һиилэбэ
гэхээр.
Наашаа нахилзана—
Илалтын баяр нээлгэнэ,
Саашаа сахилзана—
Сахилгаан гэрэл гүйлгэнэ.
Эршэдэнэ хүгжэм
Эрэлхэг зоригоор хитадууд
бодобо!
Эдир тэмсэлшэн
Энэ һүлдөөрөө эрхэ сүлөөгөө
олобо.
Тао-Хоагай
Тариһан сэсэгүүд шэнгеэр,
Урин залуугай
Улаан магуудые дэлгээл!
Иигэжэ минии
Бурят-Монголой арадууд
театртаа,
Хитад, шинии
Бужэгшэ басагые хүндэлэн
магтаа.
Наранай гэрэлдэ
Намилзанхай торгон дээр
Хитадай һүлдэ
Һиилэгдэбэ мүнхэ мэнгээр!

Һаалишад концерт табина

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой МТФ-эйн һаалишад уранһайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэбэ. Кружогой хүдэлмэрилэ түрүү һаалишад М. Жаргалова, С. Аюшеева, Б. Цыденова болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Мүнөө тэдэнэр колхозойнгоо гэшүүдтэ һонирхолтой концертнүүдые харуулна. Колхозой правлени ба партийна эхин организаци тус самодеятельностиин кружогые хүдэлмэрез һайнаар ябуулһанайнь түлөө патефоноор шагнаба.

Г. Бадмаев.

Нүүдэл худалдаа үргэнөөр хэнэ

ХЭЖЭНГЭ. Дунда-Худанай сельпогой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Мандарханов) хүдэлмэрилэгшэд эд бараанай эрьесын ңэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 116,2 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүүлээ.

Мүнөө, хабарай тарилгын үедэ сельпогой продавецууд нүүдэл худалдаа үргэнөөр ябуулна. Тельманэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи магазинуудай продавецууд нүхэд Жанчиков, Дашидоржиев гэгшэд полевой стануудта наймаатайгаар түргэ түргэн гаража, колхознигуудай үргэн хэрэглэлэй эд товар ехээр худалдана.

Ц. Базарсадуев.

Зумбараануудые алана

Һаяхан, Аргадын долоонжэлэй һургуулиин (Курумкан) багша Л Лыгденова зумбараануудай хүдөө ажахыда ямар хохидол ушаруулдаг тухай, тэдэниие хайшан гэжэ хюдаха тухай һурагшадтай хөөрэлдөө үнгэргөө.

Мүнөө тус һургуулиин һурагшад зумбараануудые олоор алажа, арһануудыень магазинда тушаажа эхилээ.

Х. Гомболон.

ДҮРБЭН ДЕРЖАВАНУУДАЙ ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ ОРЛОГШОНОРОЙ ДАБ ДЭЭРЭХИ ЗҮБЛӨӨН ДЭЭРЭ А. А. ГРОМЫКЫН ХЭҺЭН МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ, майн 10. (ТАСС-эй тусхай корр.). Мүнөөдэр, дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зүблөөнэй 48-дахи заседани дээрэ, А. А. Громыко иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

Манай зүблөөндэ тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдэй шалтагаануud тухай советскэ делегаци үни хэлэһэн байна. Гурбан державануудай түлөөлэгшэд зүблэрхэ хүсэлтэй байнабди гэжэ үгөөрөө мэдүүлдэгшье һаа, зүблэхэ зүйл тушаа хэлсээнүүдэй ябасые бэрхэтүүлхын тула бүхы юумэ хэнэ гэжэ, фактнуудые баримталан зааһан байгаабди.

Иимэ тактикань майн 2-то зүблөөнэй үзэмжэдэ гурбан державануудай табиһан һүүлэй дурадхалнууд соошье харагдаһан байгаа. Эдэ дурадхалнууд, «А», «В», «С», гэһэн гурбан вариантнууд хадаа нэгэ һаа зэбсэглэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудал огто зүбшэн хэлсүүлхэгүй, нэгэ һаа «зэбсэглэлгын хэмжээн» тухай асуудалда энэ гол асуудалай багтан ородог хоёр удхатай тэрэ найруулгые хүлеэн абаха зэргээр, тэрэнэй удхашанарые үгы хэхэ гэжэ бодомжолно. Тэрээнһээ гадна, гурбан державануудай дурадхалнуудынь дүрбэн державануудай зэбсэглэлгэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай бэшэ, харин зэбсэглэлгэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые юрэнхыгөөр хороохо тухай дурдана. Ондоогоор хэлэбэл, гурбан державанууд эдэ бүхы хэрэгые аша үрэгүй арсалдаануудта абаашаха тиимэ найруулгые дурадханад.

Германиие демилитаризацилга тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэнэй найруулгын зүбшэн ойлголсогдоһон байтарнь, гурбан державануудай түлөөлэгшэдэй дурадхалнуудынь нэгэ һаа энэ асуудалые министрнүүдэй зүбшэн хэлсэхэ ябадал огто хараалнагүй, нэгэ һаатэрэниие һүүлшын болгоно.

Дүрбэн державануудай зэбсэглэлгэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалда хандалга хадаа тус зүблөөндэ хабаадагша оронуудай юрэнхы политикые тодорхойлхын тула ехэхэн удхашанартай байна. Хоёр политика бии гэжэ зүблөөнэй ябаса дахинаа эли тодоор харуулаа. Тэдэнэй нэгэн хадаа общественнэ ондо ондоо системэнүүдтэй болобошье, арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхэ ба тэдэнэй хоорондо политическэ, экономическа холбоо барисаа хүгжөөхэ ябадалые өөрынгөө уг зорилго болгон табина. Энэ политика амгалан тайбан гражданска үргэн ехэ байгуулалтые хүгжөөхэ ба ороной хүн зоной ажаһуудалай хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилгоор бүхы арадай ажахын дэбжэлтые хангаха ябадалда, юумэнүүдэй сэнгүүдые саг үргэлжэ химдаруулха. салин дээшэлүүлхэ, зоной хэрэглэлые ехэдхэхэ ябадалда, культурын, арадай гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын хүгжэлтэдэ зорюулагдана. Иимэ политика бэелүүлхын тулада гүрэнэй мүнгэ зөөринүүдые амгалан тайбан байгуулалтада, арадай ажаһуудал һайжаруулгада зорюулха шухала, яаралтайгаар зэбсэглэхэ бэшэ, харин зэбсэглэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо ябадал бэелүүлхэ шухала.

Иимэ политика Советскэ Союзай правительствоор бэелүүлэгдэнэ. Тиимэһээ, дүрбэн державануудай зэбсэглэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай советскэ дурадхал табигдаһан байха юм.

Гэхэ зуура, мүн ондоо политика бии байна. Тэрэ хадаа сэрэгэй промышленностиие дэлгэрүүлгэдэ, гражданска промышленностиие хороолгодо, сэрэгэй-политическэ эбсэлгэнүүдые эмхидхэлгэдэ, бусад гүрэнүүдэй территори дээрэ сэрэгэй, уһан-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй базануудые байгуулгада, эб найрамдалай хэрэгтэй ямаршье холбоогүй бусад хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ зорюулагдана. Иимэ политикые бэелүүлгэ болбол амгалан тайбан ажахын ба культурна хэрэгсэлнүүдтэ гүрэнэй мүнгэ һомолологые хороохо ба тэрэниие шэнэ дайнай бэлэдхэлэй уг зорилгодо хандуулха ябадалда хүргэдэг байһаниинь элитэ. Энэ политика хадаа арад зондо ашагдаха налогуудай ехэ бололгодо, үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай сэнгэй хүндэрэлгэдэ, буу зэбсэгээр наймаа хэгшэд — промышленнигуудай гадуур олзые ехэдхэхэ зуураа, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай салин хүлһые, юрэнхыдөө ажалшадай доходые хороолгодо, амгалан зорилготой научна ба культурна эмхи зургаануудые зогсоолгодо хүргэдэг байна.

Иимэ политика США-гэй, Великобританиин ба Францийн правительствонууд ябуулдаг байна. Тиин, энэнь дүрбэн державанууддай зэбсэглэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай манай зүблөөн дээрэ гурбан державанууддай түлөөлэгшэдэй баримталжа байгаа позицидань харагдана.

Эдэ бүгэдэ хадаа дүрбэн державанууддай зэбсэглэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалые министрнүүдэй Соведэй зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэһэн дурадхалые США-гэй, Великобританиин ба Францийн правительствонууд юундэ буруушааҺаб гэһэн хуулита асуудал табиха үндэһэ баримта олгоно. Энэ позицинь дүрбэн державануудай хоорондохи харилсаае һайжаруулха ба Европодохи түгшүүритэй байдалай шалтагаануудые зайсуулха гэһэн тэдэнэй хүсэл тухайда гэршэлнэ гү? Гэршэлхэгүй байһаниинь элитэ.

Советскэ делегаци тус зүблөөнэй бүхы үе соо энэ шухала асуудалаар хэлсээ түйлалхые хүнгэдхэхэ ба тэрэниие зүблэхэ зүйлдэ оруулхын тула зохихо бүхы хэмжээнүүдые абаһан байна.

Энээнтэй дашарамдан, энэ асуудалаар хэлсээ түйлаха ябадалда бии байһан һаад тойбонууд зайлуулагдаһан ёhотой гэжэ һанагдамаар байгаа. Гэбэшье, США-гэй, Францийн ба Великобританиин делегадууд улам шэнэ шэнэ арсалтануудые һанаанһаа абан табижа, советскэ дурадхалнуудые абахаа арсаһан байна.

Энэ асуудалаар гурбан державанууддай иимэ позициие юун гэжэ сэгнэлтэй гээшэб? Тэрэниень бидэнэр хадаа США-гэй, Великобританиин ба Францийн правительствонуудай өөһэдынгөө зэбсэглэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо дурагүй байһыень харуулга, тэдэнэй зүгһөө хойшодоошье яаралтайгаар зэбсэглэлгын политика бэелүүлхэ һанаатай байһыень харуулга мүн гэхэһээ ондоогоор сэгнэжэ шадахагүй байнабди. Үнэхөөрөөшье, иимэ тобшолол гурбан державануудай түлөөлэгшэнэрэй мэдүүлгэнүүдээр лаблагдан батадхагдана.

Энээн тушаа США-гэй президент Трумэн зүблөөнэймнай боложо байһан үдэрнүүдтэ үшөө бүри сэхэ уруунь хэлэн удаа хэлэхэ зуураа зэбсэглэлгын талаар өөрынгөө политикые США хойшодоошье ябуулха юм гэжэ американска арадта сэхэ мэдүүлһэн байна.

Ягаан ордон соо боложо байгаа манай зүблөөн дээрэ оруулһан шэнэ дурадхалнууд соогоо гурбан державануудай олонниитын һанал болдолой нүлөөн доро «зэбсэглэлгэнүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо» тухай дурдаха баатай болоһон байгаа ха. Гэбэшье, тэдэнэр нэгэдэхеэр, мүн энэшье асуудалые «зэбсэглэлгэнүүдэй хэмжээндэ» мэдэлтэй асуудал болгоо, хоёрдохёор, дүрбэн державанууддай зэбсэглэлгэнүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалаар ороһон дурадхалһаа сэхэ ба эрид шууд арсаа.

Гурбан делегадуудай оруулһан дурадхалай ёhoop, министрнүүд абаһаар бүхы оронуудай бии байгаа «зэбсэглэлгэнүүдэй хэмжээе» зүбшэн хэлсэхэ ёhотой болоно.

Удаань «хиналта тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхыень министрнүүдтэ дурадхагдана. Гэхэ зуура зэбсэглэлтэнүүдые хороохо тушаа хиналта хараада абтана бэшэ, харин «зэбсэглэлгэнүүдэй хэмжээе хинаха хиналта», ондоогоор хэлэхэдэ, нэгэ оронуудта энэ хэмжээе магад ехэдхэхэ тушаа хиналта ба нүгөө оронуудтань зэбсэглэлгэнүүдые магад хороохо тушаа хиналта хараада абтана гэжэ Джессепэй, Дэвисэй ба Пародиин хэлэһэн үгэнүүдһээ харагдана.

СССР, США, Великобритани ба Францийн хоорондохи харилсаануудые һайжаруулхын тулада шухала хэрэгтэй хэмжээнүүд тухай асуудалые гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэ тушаа бүхы хабаадагшадай бэлэн байһаниинь манай зүблөөн дээрэ элиржэ гараһан хадань, советскэ делегаци болбол мүн атлантическа пакт тухай, американска сэрэгэй базануудые Англида, Норвегидэ, Исландида ба Европын болон ойрын Зүүн зүгэй бусад оронуудта байгуулжа байһан тухай пунктые зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ дурадхаһан байгаа.

Советскэ правительствын хэдэн удаа зааһанай ёhoop, атлантическа пакт хадаа өөрынгөө үзүүрээр Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй юм. Тэрэ болбол Баруун Европые шэнэ дайнай плацдарм болгохо ябадалые өөрынгөө уг зорилго болгон табина.

Мүн американска базанууд Советскэ Союзда эсэргүү ашаглагдахаар хараалагдаа юм гэжэ США-гэй болон Англиин олон политическэ ба сэрэгэй ажал-ябуулагшадай мэдүүлгэнүүд, илангаяа, энэ жэлэй апрелиин 19-дэ общинануудай палатада Черчиллиин хэһэн мэдүүлгэ хэлэнэ. Энэнь мүн тус базануудай географическа хубаарилагдаһан дээрэһээшье элитээр харагдана.

Иимэ ушарһаа советскэ делегаци болбол атлантическа пакт ба американска базанууд тухай пунктые зүблэхэ зүйлдэ оруулха шухала гэжэ урдынхяараа тоолоно.

Гэхэтэй хамта манай зүблөөнэй ушаралдаад байһан бэрхэшээлнүүдые хараадаа абажа, зүблэхэ зүйл тушаа хэлсээ түйлахые ба гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведые зарлаха арга хангахые эрмэлзэжэ, советскэ делегаци хадаа зэбсэглэлгэнүүд ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалые дайраха байһан зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктын тэрэ хубинь зүбшэгдөөгүй хуби болон хоёр найруулгаар—советскэ редакцияар ба США-гэй, Великобританиин болон Францийн түлөөлэгшэдэй редакцияар гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведтэ үгтэһэн байхыень зүбшөөрнэ. Германиие демилитаризацилха тухай асуудалые зэбсэглэлгэнүүд ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалай урдань оруулха хэрэгтэй гэжэ советскэ делегаци урдынхяараа тоолоно. Энэ дурадхалые оруулхадаа советскэ делегаци болбол атлантическа пакт тухай ба американска сэрэгэй базануудые Европын болон ойрын Зүүн зүгэй хэдэ. хэдэн оронуудта байгуулжа байһан тухай зүбшэгдөөгүй мүн нүгөөшье пунктнь министрнүүдэй Соведтэ үгтэһэн байха зэргэтэй гэһэнһээ эшэ үндэһэ абана.

Эдэ асуудалнуудаар хэлсээнэй түйлагдаад байгаа юм һаань, советскэ делегаци хадаа Францийн, США-гэй ба Великобританиин түлөөлэгшэдэй майн 2-ой шэлэлгэтэ дурадхалнуудай «В» гэһэн вариантда хэгдэһэн найруулгануудаар зүблэхэ зүйлэй бусад пунктнуудые хүлеэн абахаар бэлэн байна. Тиихэдэ «Германска единствые һэргээн бодхоохо ба эб найрамдалай договор бэлэдхэхэ ябадалда хабаатай проблемэнүүд» тухай пункт, «Италитай хэгдэһэн эб найрамдалай договорой Триестдэ хабаадаха талаараа дүүргэлтэ» тухай ба «Бээ даанхай демократическа Австриие һэргээн бодхоохо тушаа договорые эсэслэн дүүргэхэ» тухай пунктнууд, мүн тэрэшэлэн «Италитай, Румынитай, Болгаритай ба Венгритэй хэгдэһэн эб найрамдалай договорнуудай ба Германи болон Австри тушаа дүрбэн державануудай хэһэн хэлсээнүүдэй дүүргэлтэ» тухай пункт зүбшэгдөө гэжэ тоолоходо болоно.

Минии найруулһан шэнэ советскэ дурадхал Великобританиин, Францийн болон США-гэй түлөөлэгшэдөөр хүлеэгдэн абтаха ба тиигэжэ манай зүблөөн ойрын сагта өөрынгөө хүдэлмэриие дүүргэжэ шадаха, тиин дээрэ заагдаһан асуудалнуудые гол удхаарнь хаража үзэхын тулада гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Совет сугларжа шадаха байха гэжэ бидэнэр найданабди.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУ...

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВ... КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭ...

ПХЕНЬЯН, майн 11. (ТА... Корейскэ Арадай-Демократи... Республикын Арадай армиин Г... на командовани мүнөөдэр ни... мэдээсэбэ: зүүн ба баруун фр... нууд дээрэ Арадай армиин ч... нууд Хитадай һайндуратантай... та хани харилсаатайгаар яс... дайлалдаба, зарим участогууд... рэ дайсанай хэһэн контрдобт... амжалтатайгаар гэдэргэнь со... тэрэнэй хүнүүд ба техникые... гээлтэ хоролтодо оруулба.

Центральна фронт дээрэ онсо... билалта болоогүй.

Шатараар дэлхэйн түрү... һуури эзэлэлгэ

Ботвинник дэлхэйн чемпио... хэбээрээ үлэбэ

Майн 11-дэ Чайковскиин н... жэтэ концертнэ зал соо Ботви... Бронштейн хоёрой хоорондохи... чын 24-дэхи һүүлшын парти... дагдаба. Тус наадаяа тэдэнэр... хэдээ хоюулаа адли очкотой... байгаа. Дэлхэйн түрүү һуури... хын тула эды бэрхэтэй тэмсэл... болоогүй юм.

Мүрысөөнэй условиин ёhoop... хэйн чемпионой хүндэтэ нэр... гые бэедээ үлөөхын тула Бот... ник тэнсэхэ ушартай байгаа.... гаанаар наадагша Бронш... тус нэрэзэргэ абахын тула ш... ёhотой болоно.

Ботвинник сагаанай ябад... схэ зоригтойгоор харюусажа... вянска хамгаалалтын нэгэ... мээр наадажа эхилээ. Энэ... мые Ботвинник анха түрүү... лэһэн ба тэрэнэй нэрэтэй бол... байна. Тус вариантнь—мүнөө... шатарай теориин угаа бэрхэ... орёо вариантнуудай нэгэн бол... Бронштейн 6-дахи ябадалда... виннигай наадаһан гол сист... үргэлжэлүүлхэһээ арсаба. У... 4 ябадал хээд, Бронштейн х... гээ үгэбэ.

Сагаанаар наадагшын ата... түргэн шангадаба: тиигэбэшье... винник үлүү хүбүүгээ үлөөжэ... дабаритайгаар хамгаалалта... Наадан орёо боложо, алиныь... лань удаан бодохо ушартай... бо. Жэшээлбэл, 6-дахи ябад... Ботвинник 23 минута, ... Бронштейн 15-дахи ябадалда... минута бодоһон байнад.

Шанга тулалдаан болоһоной... лээр Ботвинник Бронштейн... тэнсэбэ. Ингэжэ хоюулаа 12-... очкотой болоо. Дэлхэйн чемп... матчын условиин ёhoop, Ботви... хуушан нэрэзэргэсэ өөртөө ү... гөө.

(ТАСС)

Харюусалгата редак...
Б. А. ОЧИРО...

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО БА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ХОЁРДОХИ УРЬҺАЛАМЖА

1951 оной апрелиин 29-дэ Павлодар городто болоһон шүүбэринүүдэй 7-дохи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһалампжын бүхы 228 разрядуудта серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
020307	23*)	1 000	023987	1—50	200	028030	28*	50 000	030674	1—50	500	034104	20*)	1 000	037166	1—50	200
020626	45*)	1 000	024521	16*)	1 000	028259	37*)	1 000	030990	27*)	1 000	034267	40*)	1 000	037254	1—50	500
020640	23*)	1 000	024748	44*)	1 000	028340	1—50	200	031021	13*)	10 000	034380	1—50	200	037657	31*)	1 000
020966	1—50	200	024846	34*)	1 000	028610	46*)	1 000	031290	23*)	10 000	034396	04*)	1 000	037782	20*)	1 000
021004	50*)	1 000	024878	12*)	1 000	028673	1—50	500	031331	12*)	1 000	034405	13*)	1 000	038082	36*)	1 000
021091	27*)	1 000	025038	1—50	500	028686	35*)	1 000	031561	47*)	1 000	034506	30*)	1 000	038169	1—50	500
021229	05*)	1 000	025075	33*)	1 000	028698	1—50	200	031685	25*)	1 000	034710	03*)	1 000	038268	30*)	1 000
021544	18*)	1 000	025288	14*)	1 000	028721	21*)	1 000	031725	22*)	1 000	034781	28*)	1 000	038272	1—50	200
021701	24*)	1 000	025301	1—50	200	028853	33*)	1 000	031876	1—50	500	034938	1—50	200	038277	11*)	1 000
021719	01*)	1 000	025321	1—50	200	029088	1—50	500	031888	48*)	1 000	034990	1—50	500	038288	46*)	1 000
021817	1—50	500	025455	24*)	1 000	029123	20*)	1 000	031918	1—50	500	035072	33*)	1 000	038300	46*)	1 000
021846	23*)	1 000	025528	1—50	500	029227	28*)	1 000	031965	02*)	1 000	035235	50*)	1 000	038334	34*)	1 000
021881	15*)	1 000	025714	31*)	5 000	029234	35*)	1 000	031980	47*)	1 000	035346	11*)	1 000	038421	1—50	500
022072	1—50	200	025844	1—50	200	029241	31*)	5 000	032048	1—50	200	035514	17*)	1 000	038539	15*)	1 000
022321	10*)	1 000	025910	1—50	200	029248	1—50	200	032113	15*)	1 000	035615	27*)	1 000	038560	1—50	500
022585	03*)	1 000	025962	45*)	5 000	029396	1—50	200	032183	1—50	500	035631	17*)	25 000	038604	02*)	1 000
022804	27*)	1 000	026080	16*)	1 000	029458	1—50	200	032460	45*)	1 000	035795	08*)	1 000	038895	34*)	1 000
022987	1—50	200	026108	43*)	10 000	029554	33*)	1 000	032621	1—50	500	035843	38*)	5 000	038952	47*)	1 000
022996	07*)	1 000	026323	1—50	200	029632	1—50	200	033102	23*)	1 000	036201	05*)	1 000	039063	44*)	25 000
023032	09*)	1 000	026763	11*)	1 000	029656	1—50	200	033128	38*)	1 000	036203	10*)	5 000	039149	1—50	200
023038	1—50	200	026939	02*)	1 000	029910	35*)	5 000	033218	24*)	1 000	036440	39*)	1 000	039253	38*)	1 000
023139	35*)	5 000	027097	29*)	1 000	029912	35*)	1 000	033257	1—50	500	036573	11*)	1 000	039287	1—50	200
023186	1—50	500	027166	1—50	200	029971	15*)	1 000	033344	28*)	1 000	036583	02*)	1 000	039347	1—25	200
023474	07*)	1 000	027458	1—50	200	030009	1—50	500	033430	01*)	1 000	036767	44*)	1 000	039392	1—50	500
023480	15*)	1 000	027465	19*)	5 000	030074	19*)	1 000	033544	1—50	200	036827	03*)	5 000	039413	14*)	10 000
023534	24*)	1 000	027475	16*)	1 000	030085	1—50	200	033686	1—50	200	036903	09*)	1 000	039414	15*)	1 000
023657	1—50	200	027803	15*)	1 000	030117	15*)	1 000	033932	40*)	1 000	036967	38*)	1 000	039455	19*)	1 000
023704	1—50	200	027813	37*)	1 000	030359	14*)	1 000	033962	1—50	200	037119	1—50	200	039529	27*)	1 000
023845	1—50	200	027900	33*)	5 000	030525	17*)	10 000	034076	32*)	1 000				039860	1—50	500

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 200 түхэригэй шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—ажалшадай депутадуудай Павлодарска областной Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй Түрүүлэгшэ К. Д. ДИЯРОВ.
Комиссиин Харюусалгата Секретарь В. П. ЖИШКО.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора —7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03593. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.